

Taxa postală
plătita în num
No. 30823/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Rădăuți 1. No.

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
| Ara 5 lei

dactor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc. Administartor delegat si girant responsabil-felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunilor periodice No. 43. Dos. 889. 1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Csütörtök, április 25.
1940—5700. Nizsan 16.
XXIII. évfolyam, 95. szám.

Ez egyszer nem a tejet hozták

Thorwald Stauning, az április 9-én meg-
szállt Dánia miniszterelnöke közismert de-
mokrata meggyőződésű államférfi. A kis dán
nép sorsdöntő napjaiban most önkénytelenül
Stauning jellemző kijelentése jut eszünkbe:
„Ha tudni akarják, megmondom, mi az, amit
a demokrata államrendszerben legjobban
becsülök. Az, hogy ha reggel arra ébrednek,
hogy az ajtómon valaki kopog, akkor tudom,
hogy csak a tejet hozták“. A célszót minden-
ki megértette. Stauning annak idején még
hozzáfűzte, hogy: „Ha esténként hazamegyek
azt az újságot olvasom, amelyik jól esik, azt
a rádióállomást halgatom, amelyre kedvem
akad és a templomban a lelkész arról szóno-
kol nekem, amiről akar“.

A 67 éves Thorwald Stauningot honfitár-
sai „a munkásruhás modern Vikingnek“ ne-
vezik. Egyetlen két éves megszakítástól el-
tekintve, 1924 óta állt szobadaltalanul a dán
kormány élén, de mint miniszter már 1916
óta volt tagja különböző dán kormányoknak.
Életpályáját mint szivargyári munkás kezdte,
de fáradhatatlan erővel csakhamar jelen
helyére dolgozta fel magát. Szava Dániában
mindenütt nagy súlyjal bír.

Stauning magas, patriarhális megjelenésű
férfi, kinek nagy vörös szakálla időközben
népszerűségét felhárította. Mint a dán
munkásság vezére, amely a lakosság mintegy
55 százalékát teszi ki és hála jellemteljes és
haladó elvnek, kétségbevonhatatlan tekin-
télyt nemcsak az egész nemzet ismeri el,
hanem a felvilágosult X. Keresztély király
őszinte barátságát is élvezi.

Stauning mindenkor nagy erővel igyeke-
zett megfékezni a dán nemzeti szocialisták
tevékenységét. Amikor tavaly dr. Fríz Clau-
sen, a dán nemzeti szocialista vezér, Prága
megszállása alkalmával bizonyos összehason-
lításokat tett Csehszlovákiát és Dániát illető-
leg, Stauning miniszterelnök rendkívül éles
beszédben dr. Clausent „a dán Konrad Hein-
leinnek“ nevezte.

Mostanában sokan vetik Stauning szemé-
re, hogy ő volt az, aki 1937-ben visszautasította
Sunder svéd külügyminiszter indítványát az
északi államok védelmi szövetségének meg-
alakítására. Nagyon valószínű, hogy belátta
Dánia gyengeségét és azt, hogy Dániát a
németek mindenképpen a Skandináviába ve-
zető utnak fogják tekinteni. Nyilván legalább
a háborútól akarta népet megóvni.

Norvég figurák

Haakon király IX. Kristian dán király
unokája. Semmilyen jel nem mutatott arra,
hogy az unoka valaha is koronát fog viselni
— és mégis előbb lett uralkodó, mint atyja
és mint bátyja, a jelenlegi dán király. 1905-
ben, nagypapa halála előtt, választotta meg
a norvég nép, amely akkor szakadt el a své-
dektől. Haakon a következőkkel foglalta el
trónját:

— A király, aki örökli trónját, elkövetethet
hibákat: ő jogot gyakorol. A király, aki visszautasíthatja a trónt, amelyet elfoglalt, kétszerezsen kell hogy méltó legyen arra: kötelességet vállal.

Miután megkérte az angol Maud hercegnő,
VII. Eduard király lányának kezét, kijelen-
tette jövendőbeli apósa előtt, soha nem nősül
meg, ha a hercegnőt nem adják hozzá.

— Nem álított — mondotta —, hogy any-
nyira szeretem, hogy hozzá adhatják. De
azt mondhatom: szeretem annyira, hogy soha
más feleségre ne gondoljak.

Maud hercegnő, aki ösztönösen félt a trón-
tól, közölte a dán herceggel, hogy szívesen
megy hozzá éppen azért, mert semmilyen
korona nem szerepel hozományában. Ponto-
san tíz évvel a házasság után, a hercegnőt a
trondhjémi katedrálisban királynővé koronázták.
1938 novemberében halt meg. Fia,
Olaf trónörökös, könnyes szemekkel ült halá-
los ágya mellett. A királynő megfogta a
kezét, szívére tette és ezt mondotta neki:

— Ne sirjanak, fiam, azok, akik csak a
békét ismerték.

Quisling őrnagy már régen ki volt sze-
melve Norvégia miniszterelnökének. Az egyik
európai fővárosban például a propaganda-
szolgálatnak kiskék és jól megszerkesztett
kétrajzok álltak rendelkezésre abban a pill-
anatban, midőn miniszterelnökké neveztek
ki. Kormányában azonban már az első napon
szétbujlott. Hvoslef őrnagy, akit hadügy-
miniszternek szántak ki, nem is tudott ki-
nevezéséről. Utban volt a fronton, hogy a
Finnszágból visszatért önkéntesei élén
barcoljon.

Jonas Lie, a norvég eszderőrség főnöke, akit
gazdaságminiszterré neveztek ki, sajátkezü-

A francia-angol legfelsőbb haditanács permanensen tanácskozik

Francia katonai körök szerint kedvezően alakulnak a szövetségesek norvégiai hadműveletei

Csata kezdődött a Katiegát-sorosban. Narviknál és Trondhjemenél folyik a nagy küzdelem. Német jelentések sikeres légitamadásokról számolnak be

PARIZS, április 24. (Rador). Hétfőn ülést tartott Párizsban a legfelsőbb angol-francia haditanács. Az ülést kedden reggel folytatták a külügyminisztériumban. Francia részről Reynaud miniszterelnök, Daladier, Campinchy és Laurent Eynac miniszterek, Gamelin és Vuillemin tábornok, Darlan admiralis, angol részről Chamberlain miniszterelnök, Halifax és Churchill, valamint parancsnokló tábornokok és admirálisok vesznek részt a tanácskozásokon.

Nagy csata folyik Narviknál és Trondhjemtől délre

London, április 24. (Rador). A Reuter ügynökség tudósítójának keddi reggeli távirata szerint, amelyet a svéd-norvég határon fekvő Agadene helységekből küldött, heves harcok folynak a Trondhjemtől északra hatvan kilométerre fekvő Stiklestad helységeknél angol-francia és német csapatok között. A harcban kanadai siosztagok is résztvesznek. Az angol csapatok harmincöt kilométernyire visszanyomták itt a németeket és a franciákkal együtt Trondhjemtől délre előnyomulnak. Együttműködnek a szövetségesekkel a norvég egységek. A szövetséges és norvég csapatok állandóan bombavető és gépfegyverező német repülőgépek támadják. A szövetségesek valószínűleg egész Trondhjemi birtokukban tartják a vasutvonalat.

Narviknál szintén nagy csata folyik. Szemtanuk állítása szerint körülbelül ezer németet kerítettek be Narvikban. A németek még kezükben tartják azt a kis földcsüvet, amelyen a Svédországba menő vasutvonal elhúzódik, de itt is be vannak kerítve. Német csapatok megkísérelték az előnyomulást Narviktól északra, de az utakat hó zárja el s tervük nem sikerült.

Az angol csapatok állítólag a Cudoranstal

győn keresztül egész Lillenammerig nyomultak előre. A német csapatok, amelyek gyorsan haladtak előre a keleti síkságon, most valószínűleg visszavonulóban vannak.

Ejtőernyősök dobtak le hadianyagot a német csapatoknak

Stockholm, április 24. (Rador). A Trondhjemtől délkeletre 110 kilométerre fekvő Koros helységekből érkező hírek szerint az Andalsnestől Dombasig s onnan a Gudbrand völgyén vezet vasutvonal teljesen a szövetségesek kezén van. A vasutvonalakat és utakat a norvégok őrzik, hogy megakadályozzák német ejtőernyős csapatok váratlan földrejutását. A Stockholms Tidningen szerint a Dombasnál leszállt ejtőernyősök a norvég csapatok közeledésére több tanyára vonultak vissza. Ötven polgári személyt tuszol ejtettek s gépfegyverekkel várták a norvégeket. Az ejtőernyősök a magukkal hozott rádióleadó utján segítséget kértek a német főhadiszállástól. Rövid idő múlva megjelent egy német légitársaság különböző hadianyagot dobott le nekik.

(Folytatása az utolsó oldalon.)

leg irta rá a kinevezését közlő levél borítékjára:

— A címzett nem volt megtalálható.

A földművelésügyi minisztert a norvégok szobaárstomra fogták, még mielőtt elfoglalt volna hivatalát.

Quisling baloldali volt, a kommunistákkal szimpatizált és barátja volt a szocialdemokratáknak, akik 1932-ben hadügyminiszter tárcával hálalták meg szolgálatait. Főmunkatársa bizonyos Lunde nevű iparos, aki felhozta a szükséges pénzt Quisling lapja, a „Szabad nép“ megalapításához. 1935 nyarán a norvég szocialista kormány menedékjogot nyújtott Trockijának. Sajátos módon a Trockij lakásáról a norvégiai náciák által eltitelt okmányok valamennyien szerepeltek az egy évvel később megtartott moszkvai nagy anti Trockijista perben.

Quisling tanácsadója egy Kern nevű német, Göbbels kedvence, aki 1933 óta irányította az oslói német követség oltalma alatt a norvégiai nemzeti szocialista szervezkedést. Azal kezdte, hogy megalakította a norvégiai német pártot. Tevékenysége olyan méretekre jutott, hogy a kormány elrendelte kintasítását. Am a német követség beavatkozására a szocialista kormány 24 órával később visszavonta a kintasítást. Azóta Kern merészsége nem ismert határt. Lakásán titkos leadó volt, amelynek révén közvetlenül érintkezett berlini főnökeivel.

Quisling másik munkatársa Konrad Sundlo ezredes, aki kiszolgáltatta Narvikot a német megszállóknak. Sundlo beállítottsága már régen közismert. Egészen érthetetlen, hogy

a norvég kormány hogyan hagyta meg mégis felelősségteljes és rendkívül fontoságu pozíciójában. Sundlo ugyanis személyes barátja von Blomberg tábornoknak, aki 1935-ben mint Németország akkori hadügyminisztere, megátogatta Sundlot Narvikban. Valószínű, hogy már akkor megírodott a scenárium, amelynek lejátszására öt évvel később került sor. Két norvég páncélos hajó állomásozott a narvik kikötőben. A norvég kormány a német megszállást megelőző este figyelmeztetést kapott az angol tengerügyi hivataltól a készülő eseményekről. Sundlot utasították, hogy a narvik két páncélosat irányítsa az öböl bejáratához, hogy azok ott őrködjenek. Az ezredes ezt a parancsot nem hajtotta végre. A két páncélos a kikötőhöz horgonyozva maradt és tehetetlen volt a két német torpedórombolóval szemben, amelyek meglepetésszerűen behatolva, gyorstüzérellel elcsúszították őket. A két páncélos, ha őregek is voltak, mozgásban és felkészülten elbánt volna a kisebb német egységekkel. A két hajó fedélzetén levő 500 norvég tengerész közül, hír szerint, csak huszat sikerült megmenteni.

Weiss Siegfried
kalap, uridivat üzletét áthelyezte
Piata Mihai Viteazul 6. sz. alá
Rabbinische und Bieberhüte in schönster Auswahl.
„Casă Pălărilor“

VILAG TÜKRE

Keynes terve

A háboru jelenleg napi 7—9 millió font sterlingbe, tehát kerek számban másfél-milliárd frankba kerül Angliának. Ez az összeg, előrelátható, emelkedni fog és valószínűleg eléri a napi 10 millió font sterlinget.

Maga a nyers szám, miután feül áll a reális képzelőerőn, nem sokat mond. Ennél sokkal szemléletesebb az a kép, amelyet egy angol közgazdász állított fel a háboru „falásáról“: az angol lakosság munkakeijének és Nagy-Britannia legerőteljesebb munkaképességének a felét emészti fel a háboru. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti jövedelemre különböző formákban kivett adó eléri az 50 százalékot akkor, amikor a belső piacokon elfogyasztott áru mennyisége ugyanennyi százalékkal csökken.

Az angol kormány a háboru kezdete óta nem szünt meg a közönséget a személyi kiadások csökkentésének szükségességére figyelmeztetni. Az adófizetési kötelezettség után jön a takarékoság és az államnak való kölcsönzés kötelezettsége. A valóságban arról van szó, hogy a hadiipar és az exportipar javára keli fordítani a nemzeti jövedelem lehető legnagyobb részét. Ez a probléma nem tisztán költségvetési jellegű, hanem a közgazdaság állami irányításának bonyolultabb kérdéséhez kapcsolódik. A háboru ipari lendületet okozott, mely megnövelte a munkásosztály vásárlóerejét ugyanakkor, amikor ez az osztály nem létfenntartási, hanem önvédelmi eszközöket nyújt a nemzetnek. Sokkal több elkölteni való pénz, sokkal kevesebb megvásárolható termék: ime, egy mondatban a háborus gazdálkodás. Ez normálisan áremelkedést von maga után, amit béreemelkedés, majd újabb áremelkedés követ s ez az ördögi folyamat mindaddig ismétlődik, míg csak eléggé erőlyes intézkedésekkel meg nem szakítják a processzust.

Hogyan lehetne megakadályozni ezt az áremelkedést, amely szükségszerűleg inflációhoz vezet? Az angol kormány eddig a klasszikus eszközöket alkalmazta: adóemelés, az elsőrendű fogyasztási cikkek árellenőrzése és a bértöbbletet felszívó kölcsönjegyzések. Vajon elégségesek-e ezek az eszközök? Annyira nem, hogy már a közvélemény is megérti, hogy a kormánynak rendkívüli intézkedésekhez kell folyamodnia, ha véget akar vetni az árak és a fizetések egymást váltó ugrásának.

Keynes, a világszerte ismert angol közgazdász, negyedévvél ezelőtt tervet állított fel a kényszerkölcsönökről, vagy a fizetések késleltetett kiadásáról. Keynes azt bizonyította, hogy a kényszerkölcsönön intézménye megfelelné a közérdeknek, mert:

1. Megszüntetné az áremelkedést.
 2. támogatná az állami hitelt és
 3. a háboru után, amikor az önkénytelen takarékoskodókhoz visszaözönlenének a tőkék, ösztökléne a nemzetgazdaságot.
- A terv szerint a nagy jövedelmekre kivett kényszerkölcsön aránylagosan nőne a kis jövedelmek kényszerkölcsönéhez viszonyítva. Létnimumot állapítanak meg, amelyhez nem nyulnának. Az állam a kényszerkölcsönök után két és félszázalékos kamatot fizetne.

Ez az első terv, különösen a munkáspárt körében, távolról sem váltott ki valami kelkes hatást. Az ellenérv az volt, hogy a béreemelkedés nem általános és a munkásosztály vásárlóképessége fenntartásának legjobb eszköze a szigorú árellenőrzés. Keynes, aki tudta azt, hogy a szakszervezetek és a munkáspárt támogatása nélkül

fej-bőre?

ggyer

zást of kereket

nynebben sérült

rook Luxemburg

ador). A herceg-

égi harcok zaj-

edorf közelében

vizen az utóbbi

országgal kom-

érdeklődésére a

gy a túlterhelt

könnyíteni a fo-

Ez a magyará-

hoz a belga táv-

ültenek látszik,

sekély, hogy az

politása határo-

A semleges or-

amennyiben a

azni Norvégiát

megfélemlítési

másik jele an-

elyzet erősen

az, hogy most

látszanak az

tárgyalások.

gen jelentős,

szágot attól a

-Oroszországot

zükségletei fo-

gy, hogy a Szov-

tárgyalásokat,

a világ előtt:

övetségese len-

ta szovjet rádió

ata az utóbbi

eskedelmi kap-

tték Oroszor-

70 lej

30 "

40 "

50 "

grad—

240 "

50 "

im

ti könyveket.

cca

ha 21.

apkiadó R. T.

n L. Pop 10

Ujjonnan megnyílt Bucuresiben

Elegánsan berendezve, vis a vis a Hotel Princiárral, Str. Brezoianu 14. I. emelet.

Orth. Kóser Étterem

Klein (Aradról). Kitching erdeji konyha. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

nem lehet reménye arra, hogy tervét elfogadják, revízió alá vette a problémát s így született meg a második Keynes-terv, amely most nemzetgazdasági szempontból a legidősebb ügye Angliának.

Az új terv „How to pay for the war” címen jelent meg és a kényszerkölcsön új elméletét tartalmazza. Hogy a Keynes-tervnek milyen nagy fontosságot tulajdonítanak, arra jellemző, hogy a könyv piacra bocsátása napján lord Hankey bejelentette a lordok házában, hogy „a tervet szorgosan átvizsgálták s nem vetették vissza”, másrészt pedig Keynes ugyanezen a napon előadást tartott a dologról a parlament tagjai előtt, akik — munkáspárti képviselőktől ismét eltekintve — helyes-
16 álláspontot foglaltak el.

Keynes proposícióit nagyjában így lehetne összefoglalni: a létminimum a nő-
lenek részére heti 35, a nősek részére heti 45 silling. Ezenfelül minden jövedelem kényszerkölcsön alá esik, még pedig a kifizetések 35 százalék erejéig, a nagyobbak növekvő arányban. Az 50.000 fonton felüli jövedelmeknek már 85 százaléka lenne kényszerkölcsön. E kényszerkölcsön magába foglalná úgy az ellenségeskedések végéig késleltetett fizetést, mint az adókat és illetékeket. A nagy jövedelmeknél a megtakarított összeg kicsi lenne, az adó nagy. A kisebb jövedelmeknél fordítva. A legkisebbeknél a visszatartott pénz csak kölcsönnek számítana. Az Angliában még nem általánosított családi pótlékok rendszerre kikorrigálná azt a hibát, hogy a késleltetett fizetés egyes helyeken ugyancsak kemény dió lenne. A családi pótlék 5 sil-

Ne felejtse el, hogy egy üveg

FERNET BRANCA

a zóna területén csodákat művel.

ling lenne hetenként. Egy hetenként 55 sillinget kereső nő, de gyermektelen ember heti 3 silling 6 penét fizetne — minden számítást egybevetve — kényszerkölcsönre. Egy ugyanilyen jövedelmű, de két gyermekek apától szintén 3 silling 6 penét tartának vissza, de miután kétszer 5 font családi pótlékra tarthatna igényt, tehát azonnal felvehetne 6 silling 4 penét olyképpen, hogy a késleltetett fizetések rendszerre... megnagyobbítaná a keresetét.

Keynes tudja, hogy az áremelkedést nem lehet teljesen kizárni és ezért elméletét így egészíti ki:

A trade union-ok, a munkásszervezetek kössenek egyezményt a kormánnyal. Ez egyezmény értelmében a kormány igyekszik csomó elsőrangú szükségleti cikkeknek az árát bizonyos nívó alatt tartani, viszont a szakszervezetek csak akkor kérjenek fizetésemelést, ha ezeknek az áraknak, amelyeket Keynes „iron ration”-nek, vasadagnak, de helyesebben inséadagnak nevez, azonnal emelkedik.

Összefoglalva, Keynes elméletének a következő újítások az elemei: az adóbejtetés egyszerűsítése, a fizetés egy részének késleltetett kiadása, e kényszerkölcsönnek a háboru után való visszatérítése, a családi pótlék általánosítása s az indexszámok fizetésalakító erejének megszüntetése. A terv egyébként a háborút követő „prosperity” idejére kedvezményeket tartalmaz a töké részére.

Amint említettük, a munkáspárt a tervet másodszer is vonakodva fogadta, mert a munkásság életszínvonalát sülyesztene. Keynes válasza erre ez: „Ne emlegessük az életszínvonalat, amikor magaról az életről van szó.”

Meg kell jegyezni, hogy a Keynes-tervet maga a közvélemény is pesszimistának tartja. Minden élelmiszer bőségeseen kapható s így nehéz is lenne megérteni, hogy a tömegek a „vasadagokra” szorulanak.

A Zsidó Távíratok Iroda jelenti:

Franciaország

Schwartzbart dr. nyilatkozata a lengyel zsidóság képviselőtársaság megteremtéséről

Dr Ignac Schwartzbart, a lengyel zsidóság képviselője a lengyel köztársaság nemzeti tanácsában, fogadta a párizsi és külföldi sajtó képviselőit, akik előtt ismertette a lengyel zsidóság képviselőtársaság megteremtésére vonatkozó tervét.

Schwartzbart dr hangsúlyozta, hogy nem egy egyoldalú zsidó érdekvédelemről van szó, hanem egy akcióról, amely szoros összefüggésben áll a szabad, független és igazságos Lengyelországról vívott harccal és célja hozzájárulni az emberi és állami kapcsolatok új rendjéhez. Ebben a harcban tehát nemcsak a lengyel zsidóság, de az egész világ zsidósága érdekelve van.

— Ami pedig a lengyelországi zsidóság egyenjogúságát illeti, az érte vívott harc nemcsak az országban, de az emigrációban élő lengyel zsidók ügye is. A világ zsidósága minden bizonnyal támogatni fogja ebben a harcban lengyel testvéreit, éppen úgy, ahogy a nem lengyel állampolgárságu lengyelek is a lengyel nép és állam mögött állanak.

— A lengyel zsidóság által teremtendő képviselői feladata lesz energikusan és éber-
en képviselni a lengyelországi zsidó követeléseket. Ehhez a lengyel zsidóság összes pártjainak, osztályainak és rétegeinek zárt egysége, a Bundtól az Agudáig vezető egységes front megteremtése szükséges. A Lengyelországon kívül élő lengyel zsidó közösségeknek számuknál fogva igen nagy jelentőségük van e harc erkölcsi és anyagi támogatása terén. Csak Amerikában kétféle millió lengyel zsidó él. Nagy lengyel zsidó közösség található Franciaországban is, ahol elsősorban kell megteremteni a kapcsolatot a lengyel kormánnyal. Az angliai lengyel zsidóknak is egész súlyukat latba kell vetniük ügyünk érdekében. Jelentős szerep vár a Palesztinában élő lengyel zsidókra, akik 300 ezres lélekszámukkal a palesztinai zsidó jüsv 40 százalékát alkotják. Az argentinai lengyel zsidóság már eddig is több ízben bizonyította be felelősség-tudatát. Sajnos, a különböző államokban szétszórt lengyel zsidóság pártokra és szervezetre van szakadozva. A földrajzi nehézségeket politikailag is tetézik. Ezt azonban feltétlenül ki kell küszöbölünk.

Schwartzbart dr közölte, hogy rövidesen szervezési bizottságot alakítanak, amely elvégzi a képviselői megteremtéséhez szükséges előkészítő munkálatokat. A képviselői hatáskörébe fog tartozni a kormánnyal és a lengyel társadalommal való állandó kapcsolat megteremtése, a harmónikus együttműködés és a zsidó követelések és érdekek védelme. A képviselői második feladata az lesz, hogy meggyőzze a lengyel népet arról, miszerint a zsidókérdés csak az összhang és a kétoldali áldozatkészség alapján lehet megoldani. A kényszerkivándorlás gondolata nem lehet a jövőben a lengyel zsidó-politika alapelve, úgy ahogy az a háboru előtt volt. A zsidók nem követelnek privilégiumokat. A lengyel nép egyes érdekeihez hasonlóan, a zsidók is igyekezni fognak kihasználni az esetleges kivándorlási lehetőségeket, de ez nem lehet a lengyel állam és nép politikájának vezérelve a zsidókérdéssel szemben.

Schwartzbart a továbbiakban során kijelentette, hogy nem akar részletesen foglalkozni a mai lengyel kormány összetételével, mert ez a kormány koncentrációs jellegű és abban résztvesznek az összes körök, a jobboldaltól egészen a baloldaltól, de egyet más most lezögezhet: a kormányban megvan a jóakarát az egyenlőség alapján való együttműködésre. Sajnos, nem állíthatja ugyanezt a lengyel társadalomról. Ezen a téren még sok mindent kell tenni, hogy megtalálják a legjobb utat a megegyezésre. A képviselői egyik feladata lesz ez is. Ebben azonban közre kell működnie a világ zsidósága ama tényezőinek, amelyek szívükön viselik a három és félmillió lengyel zsidó sorsát. A világ zsidósága már azért is pozitív magatartást tanúsít Lengyelország iránt, mert az Anglia és Franciaország szövetsége és velük együtt vívják meg a harcot az emberiség felszabadításáért.

RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU VISAVIL. CU GARA. PIATA GĂRII 9. TEL. — 3361
MAGAZIE GARAJ 31 LOCUINTA STR. GĂRII 9. TEL. — 3022

Költöztetését butorkocsival legolcsóbban
Rimoczi száll. váll. végzi. Telefon: 33-69, 30-25

Schwartzbart ezután felvázolta a lengyel zsidóság kérdéseinek egész komplexumát és átmeneti alakban megfogalmazta a zsidó követeléseket. Az eljövendő Európában — mondotta Schwartzbart — nem elégedhetünk meg azzal, hogy csupán mások állami politikájának eszközei legyünk.

Végül Schwartzbart méltatta a francia illetékes tényezők megértését a zsidóság egyenjogúsági követeléseivel szemben.

Anglia

BRODETZKI PROFESSZOR KIHALLGATÁSRA JELENTKEZIK MACDONALDNAL. Brodetszki professzor, az angol zsidóság képviselőtestületének elnöke és a Jewish Agency londoni politikai osztályának vezetője, hatnapos párizsi látogatása után visszatért Londonba. Kisérétében volt A. G. Brotmann, a Board of Deputies titkára is. Brodetszki Párizsban hosszasan tárgyalt Leonard Stein-nal, az európai Joint társelnökével, aki ezidőtájt szintén a francia fővárosban tartózkodott. Leonard Steinnel együtt Brodetszki megbeszéléseket folytatott a francia zsidóság reprezentatív testületeinek képviselőivel, valamint azokkal a körökkel, amelyek érdeklődést mutatnak a palesztinai építómunka iránt.

Londonba való visszaérkezése után Brodetszki kihallgatást kért Macdonald gyarmatiügyi minisztertől, aki kijelentette, hogy kész fogadni a Board of Deputiesnak, Brodetszki által vezetett küldöttségét. A kihallgatás pontos időpontját még nem állapították meg.

A MANCHESTER GUARDIAN A SKANDINÁV ZSIDÓK SORSÁRÓL. A Manchester Guardian rámutat arra, hogy a skandináv államok kikötőinek elfoglalása által nemcsak ezen államok zsidóságát érte súlyos szerencsétlenség, de azokat a menekülteket is, akik ezekben az államokban ideiglenes menhelyet találtak. Dánia — írja a lap — kezdetben két-három ezer zsidó és nemzsidó menekültnek adott menedéket, de később közvetlen német nyomásnak engedve, megváltoztatta ezt a vendégszerető magatartását. Sőt ez a nyomás arra is elegendőnek bizonyult, hogy néhány dán vállalatot, amely németekkel tartott fenn üzleti kapcsolatot, zsidó alkalmazottainak elbocsátására kényszerítsék. A dán kormány azonban — amíg tehet — sejtetni engedte, hogy nem nézi jószemmel a belső ügyeibe való beavatkozást.

Svédországról a Manchester Guardian ezeket írja: Svédország, amelynek területén 7000 zsidó él, erőteljesen szembehelyezkedett a német nyomással, amely a német kapcsolatokkal rendelkező üzleti vállalkozások árjását célozta. A közvélemény a zsidó menekültek befogadása mellett foglalt állást. A svéd parlament 1939-ben 30.000 fontot szavazott meg a menekültek segélyezésére.

Olaszország

MUSSOLINI NYITJA MEG AZ ELSŐ OLASZORSZÁGI FAJI KIALLITÁST. Hír szerint az első olaszországi faji kiállítást Mussolini fogja megnyitni. A kiállítás be fogja mutatni az olaszországi faji mozgalom fejlődését és eddigi eredményeit. A hasonló jellegű német országi kiállításoktól csak annyiban fog különbözni, hogy nem annyira az antiszemitát, mint inkább az árja jellegű fogja kidomborítani. Ennek ellenére a kiállításnak zsidóellenes célzata van, amit az bizonyít a leginkább, hogy a megnyitásra meghívták a német faji-propagandát irányító hatóságokat is.

ÁRJASITANI KELL AZ OLASZORSZÁGI ZSIDÓ-ALAPITVÁNYOK NEVEIT. A belügyminisztérium rendelkezésének alapján az összes zsidók nevének megörökített jöletti alapítványok kötelesek nevüket megváltoztatni, úgyhogy az alapítvány ne viselje többé a zsidó alapítók nevének. Körülbelül 50 zsidó alapítványt érint ez a rendelkezés. A zsidók által zsidó célokra létesített alapítványokra nem vonatkozik a rendelkezés.

Egy turini zsidó alapítvány igazgatói, akiket szintén felszólítottak arra, hogy változtassák meg az alapítvány nevét, az alapítványt a zsidó egyenjogúsításának keresztény előharcosa, Massimo Azelio után nevezték el. A florenci Zewi-alapítvány kezelői megtagadták a rendelkezés teljesítését. Valószínűleg hatóságilag felszólítják az alapítványt.

Az olasz rendőrségek megkezdtek a me-

nekültek osztályozását olyanokra, akik komolyan foglalkoznak a kivándorlás gondolatával és olyanokra, akiknek kivándorlása valószínűtlennek látszik. Míg az előbbieket nyugton hagyják, az utóbbiakat kényszeríteti fogják Olaszország elhagyására.

Svájc

NAHUM GOLDMANN VÁLASZOL BIELETZKINEK. Jelentették, hogy Bielezki, a lengyel nemzeti tanács egyik alelnöke és a lengyel nemzeti demokraták közismerten antiszemita érzelmű elnöke, a nemzet tanács legutóbbi ülésén, amelyen Zaleski külügyminiszter ismertette Lengyelország külpolitikai céljait, éles kirohanást intézett a zsidók ellen és főleg azt kifogásolta, hogy dr Nahum Goldmann és Stephen Wise az amerikai zsidó kongresszus ülészakán olyan beszédek tartottak, amelyeknek alapján elképzelhető az hogy, hogy „a zsidók egy szép napon felcsapnak a német kisebbségi jogok védelmezőjéül”. Nahum Goldmann nyilatkozatában válaszolt Bielezki támadására.

— Nem értem Bielezki urnak az én, valamint a Stephen Wise beszéde ellen intézett kirohanását, hiszen az amerikai zsidó kongresszus ülészakán elmondott beszédeinkben még csak nem is említettük Lengyelországot. Beszédemben azt fejtettem meg, hogy a háboru utáni Európában úgy a nagy, mint a kis államok felségjogait korlátozni kell egy nemzetközi szervezettel, vagy a kis államok szövetségének megteremtése érdekében. Hangsúlyoztam, hogy az államok abszolút felségjogait nemzetközi törvényeknek kell garantálni, ellenkező esetben gondolni sem lehet végleges békére és kollektív biztonságra.

— Ez a gondolat nem a zsidóktól származik. Ugyanezt hirdetik olyan államférfiak, mint amilyen Paul Reynaud, a jelenlegi francia miniszterelnök és számos, más angol államférfi. Helytelennek tartom azt, hogy éppen egy lengyel államférfi tiltakozik egy olyan új Európa felépítés ellen, amelyben korlátozzák az állami felségjogot, mert elképzelhetetlennek tartom azt, hogy Bielezki ur azt a statusquot védelmeznék, amely Lengyelország összeomlásához vezetett.

Dél-Afrika

SMUTS TÁBOROK; HISZEK A CIONIZMUS VEGSŐ GYŐZELMÉBEN. Jan Smuts tábornok, a délafrikai nép vezetője az elmúlt világháborúban, jelenlegi délafrikai miniszterelnök, a következő üzenetet intézte a délafrikai Keren Hajjeszódhoz: „A palesztinai földvásárlási tilalommal kapcsolatos zsidó aggodalmak alaptalanok. Sem ez az eset, sem az előbbi csapások nem rendítették meg engem abban a hitemben, hogy a cionizmus végül is győzedelmeskedni fog. Ez a mozgalom legutóbbi husz esztendő útja folyamán sok kedvezőtlen időt élt át. Ennek ellenére számos biztató jele van a mozgalom fejlődésének és remélhető, hogy Palesztina arculata megváltozik és újból visszatér az előbbi prosperitáshoz. Végül is Cion felépül és hazája lesz az öreg népnek.”

A Keren Hajjeszód ezévi délafrikai kampányának megindítása alkalmával felszólalt a kormány nevében Denis Reitz ezredes, aki kijelentette, hogy a délafrikai kormány a legnagyobb érdeklődést tanúsítja a cionizmus ügye iránt.

Pályázat

Simleul Silvaniei Aut. Orth. Izr. Hitközség elöljárósága a kóserhus szükségletének biztosítására ezennel pályázatot hirdet: 1. A hitközség heti husszükséglete 650—700 kg. Ezen hussmennyiség felerészben növendék marhahús, míg másik fele rendszeres szarvasmarhával fedendő. 2. A hitk. a hús ellátását 1—3 évről adja bérletbe s a vállalkozónak a kóser hús csarnokot díjmentesen rendelkezésére bocsátja és ezenfelül hajlandó anyagi támogatásban is részesíteni a vállalkozót, ha az a hús szükségletét megszakis nélkül pontosan fedezi. 3. Vállalkozó tartozik a hús feladás hatóság által megállapított árban plusz gabella árusítani s a husszállítás biztosítására 5000 lej biztosítékot óvadékképes papírral adni. 4. Pályázók ajánlatukat alant jelölt elnökhöz f. hó 28-ig benyújtani kötelesek, mert később érkező ajánlatok nem lesznek figyelembevéve. Simleul Silvaniei, 1940. ápr. hó 5-én. Hirsch Salomon elnök mp. p., Mandel Hermann jegyző.

Zürichi árfolyamok (április 24): Mária 178, hollandi forint 236.75, dollár 446, 15.78, francia frank 8.94, olasz lira 22.40, pengő 79.50, dinár 10, lej 3.20, belgas frank 106, argentin peso 103, svéd korona 104.75.

az

Nagy s
életnek.
tik a fele
pere egy
rül a lap
tőségű em
veset tud
lak mögö
olyan bef
tanácsadó
Margess
rable H.
konzervat
gyökeres
„Vitarend
az angol
vitt értele
goloak azt
más esetb
att pártvez
desét irán
Az angol
van a ma
„Chief Wh
terelnök p
A kormá
pozíciót tö
ma azonban
az angol p
nem volt.
A magy
vezi ezt a
a Chief W
Chief White
ülésszak al
párt tagjai
csak Whip
Alsóház na
egykes pont
tok kétszer
szor (three
hogy a kép
illetve a nap
idején jelen
háromszor a
sa idején, a
kell lennie,
hogy tagjai
jelen; nem
idején. His
hogy a korm
Ha a „wi
maz aláhuz
tagjai nagy
vel tüntetne
ban annál r
alsóházban.
hő barátom
szonytól, ho
szaladjanak
meg is szöke
xit hoztatva
vision”-ról.
A párt a
ruan veszi,
majdnem or
hogy betegs
egy, mint az
fegyverem v
gyakorolja.
Az ülések
Whip” (fiat
mében arra
szökjenek. V
nak és ha p
dik, visszajö
Ennek köv
tézmeny, am
vez. Ez azt
lenék egy t
ketten távol
ugyanis nem
nyát.
Margesson,
gozik, nem t
niszterelnök
alatt állandó
javasolja, ho
szóljon a kor
A Chief W
parlamentit k
metlenkednek
kik nem hajl
nek alárendel
hogy a képvis
be”. Ezalatt a
megtudják, h
ragszik s eh
vagy papirozz
kező választá
visszavonják
annyit jelent
rani küldését
ténik, hogy a
sára hozzák,

Riport Margesson kapitányról, az angol alsóház vitarendezőjéről, a konzervatív párt legnagyobb hatalmáról

London, április hó

Nagy szenzációja van az angol politikai életnek. Margesson konzervatív képviselő válik a feleségétől. Egy angol képviselő válópere egy kicsit mindig „szenzációs”: belekerül a lapokba. Itt azonban egy óriási jelentőségű emberről van szó, akiről külföldön keveset tudnak, aki azonban egyike a „szinfalak mögötti” Angliának s egyesek szerint olyan befolyásos ember, mint Chamberlain tanácsadója, Sir Horace Wilson.

Margesson, teljes nevén The Right Honorable H. D. R. Margesson kapitány, az angol konzervatív párt „Chief Whip”-je. Ezt a tisztségét angol kifejezést, mi rendszerint „vitarendező”-nek fordítjuk. A „Whip” szó az angol nyelven korbácsot, ostort jelent; átvitt értelemben a rokafalka vezetőjét. Az angolok aztán a sportkifejezést (mint annyi más esetben) bevitték a politikába. A „Whip” itt pártvezért jelent, aki a pártgépezet működését irányítja s a pártfegyelmel legfőbb őre. Az angol parlamenti pártoknak mind megvan a maguk „Whip”-je. A kormánypárti „Chief Whip” egyúttal rendszerint a miniszterelnök parlamenti államtitkára is.

A kormánypárti Chief Whip mindig fontos pozíciót tölt be Angliában. Margesson hatalma azonban olyan nagy, hogy ehhez fogható az angol politika történetében kétszáz év óta nem volt.

A magyar fordítás valószínűleg azért nevezte ezt a pozíciót „vitarendezőnek”, mert ez a Chief Whip legismertebb funkciója. A Chief Whip, illetve irodája, a parlamenti ülészek alatt nyomtatott programot küld a párt tagjainak. Ez a program, amelyet ugyan csak Whip-nek hívnak, röviden felsorolja az alsóház napi tárgysorozatát. A program egyes pontjai alá vannak húzva. Egyes pontok kétszer (two-line whip); mások háromszor (three-line-whip). Az első azt jelenti, hogy a képviselőt felkérjük, hogy az ülésen, illetve a napirend aláhúzott pontja tárgyalása idején jelen legyen. A második azt, hogy a háromszor aláhúzott program pont tárgyalása idején, a képviselőnek tüzön-vízen jelen kell lennie. A párt így gondoskodik arról, hogy tagjai lehetőleg nagy számban legyenek jelen; nem annyira az ülések, mint szavazás idején. Hiszen különben megtörténhetik, hogy a kormányt leszavazzák.

Ha a „whip” valamelyik nap nem tartalmaz aláhúzott pontokat, akkor az alsóház tagjai nagyrésze aznap rendszerint távolléttel tüntetnek. Aláhúzott whip esetében azonban annál nagyobb számban jelennek meg az alsóházban. Emlékszem egyszer két képviselő harátom előre bocsánatot kért a háziasszonytól, hogy vacsora alatt esetleg be kell szaladjanak a Házbá. A tézstánál tényleg meg is szólalt a telefon s a két képviselő taxit hozatva rohant, hogy le ne késsen a „divisió”-ról.

A párt a megjelenést ilyenkor olyan szigorúan veszi, hogy akad kezdő képviselő, aki majdnem orvosi bizonyítványt hoz másnap; hogy betegsége miatt „mulasztott”. Majdnem egy, mint az iskolában. A párton belül vasfegyelmel van s ezt a fegyelmet Margesson gyakorolja.

Az ülések alatt két-három „Assistant Whip” (fiatal képviselők) a szó szoros értelmében arra vigyáz, hogy a képviselők meg ne szokjenek. Valósággal „az ajtó mellett” állnak és ha párttagot távozni látnak, megkérdeik, visszajön-e a szavazásra.

Ennek következtében fejlődött ki az az intézmény, amelyet az alsóház „pair”-nek nevez. Ez azt jelenti, hogy egy képviselő az elhagyta egy tagjával megegyezik, hogy mindketten távolmaradnak a szavazásról. Ez ugyanis nem befolyásolja a szavazatok arányát.

Margesson, bár a „szinfalak mögött” dolgozik, nem teljesen láthatatlan. Helye a miniszterelnök mögött van s interpellációs idő alatt állandóan Chamberlainnel beszélget és javasolja, hogy egyes kérdésekre mit válaszoljon a kormány.

A Chief Whip hatalma abban áll, hogy parlamenti kifejezéssel élve, erősen „kellemetlenkedhetik” azokat a képviselőket, akik nem hajlandók magukat a pártfegyelmelnek alárendelni. Az első lépés rendszerint az, hogy a képviselő belekerül a „fekete könyvbe”. Ezalatt azt kell érteni, hogy a párttagok megtudják, hogy az illetőre Margesson haragszik s ehhez képest értékre adják, hogy vagy papírozzon vagy ne lépjen fel a következő választáson. A második lépés az, hogy visszavonják tőle a „whip”-et. Ez látszólag annyit jelent, hogy a párt beszünteti a program kiadását. A valóságban azonban az történik, hogy a képviselő kerületének tudomására hozzák, hogy a pártvezetőség nem ki-

van az illetővel együttműködni. Ez pedig már komoly dolog, mert az angol választók rendszerint nem személyekre, hanem a pártra szavaznak. Ilyesmit csak azok mernek megkockáztatni, akiknek nagyon biztos a kerületük. Így például pár olyan képviselő, akinek a kerülete ugyszólván családi „hitbizomány”, vagy olyan népszerű emberek, mint Churchill „a száműzetés ideje” alatt.

Churchill, mint ismeretes, az indiai kérdés során például, több ízben jutott összeütközésbe a pártfegyelmel, a Chief Whip azonban nem mert ellene fellépni. Ha tudnillik a megszokott eljárást követik és megvonják tőle a whip-et, Churchill azonnal lemondott volna mandátumáról. Erre időközben választásra került volna a sor, amelynek eredményeként ismét Churchill jön be s az egész közvélemény látja a Chief Whip bukását.

A pártfegyelmel kérdése Angliában is éppúgy, mint máshol, a pártelnök ügykérebe tartozik, Margesson azonban az utóbbi években fokról-fokra szinte teljesen magáhozragadta az elnök hatalmát is.

A pártelnök tisztét ma Sir Douglas Ha-cking tölti be. Ő lenne a legfőbb hatalom a

kerületek felett. Ez az elegáns, művelt, társaságbeli ember azonban az utóbbi időben, mindjobban a háttérbe szorult a Chief Whip keményebb erősebb egyénisége mellett. Margesson fokról-fokra a legerősebb ember lett a pártban a miniszterelnök után.

A parlament háború idején automatikusan magáraölti azokat a jogokat is, amelyeket békeben a választók gyakorolnak. A választójogot ugyanis a háború tartamára felfüggesztik s a képviselőknek ilyen módon megű a felelősségük. Ehhez képest a háború első hónapjaiban a konzervatív párt tagjai az önállóságnak láthatóan magasabb fokára jutottak. Ez azonban karácsony óta egyre jobban halványodni kezdett. Ma ugyszólván a kormány diktál.

A legérdekesebb a dologban éppen az, hogy a Chief Whip hatalma a legutóbbi időkben, annak dacára erősödött meg, hogy most már nem „kellemetlenkedhetik” a régi mértékben azon képviselőket, akik nem hajlandók a kormánnyal minden kérdésben egyetérteni. Hiszen egyelőre nincs kilátás választásra. A jelenlegi angol parlamentet, a törvény értelmében legkésőbb, ez év novemberében felkel-

lene oszlatni. Háború idején azonban ki tudja mikor kerülhet sor házfelosztásra.

Beaverbrook lord lapjai heves kirohanásokat intéznek Margesson óriási hatalma ellen, a kritika azonban igazságtalan. Margesson nem csupán feltétlenül lojális a párttal szemben, hanem feltétlenül tisztességes ember is, aki szinte korlátlan hatalmát sohasem igyekezett önértékből felhasználni. Hatalmát részben éppen ennek, részben pedig Hacking pártelnök gyengeségének köszönheti. Margesson pozíciója olyan, hogy a lojalitás ugyszólván „érdekei ellen” van. Hiszen ilyen körülmények között megmarad „Chief Whip”-nek és nem „bukhat feléle”.

Margesson egyszerű angol középosztálybeli családból származik. Nagypapa pap volt, apja katonatiszt, aki fiát egy kis anyagi megerősítéssel Etonba küldte iskolába. A fiatal Margesson, előkelő nevelése dacára, „alulról kezdte”. Egy ideig kereskedősegéd-féle volt Amerikában. Az áruház, ahol dolgozott Marshall Field, az ismert amerikai milliós tulajdona volt, Margesson megismerkedett Field unokahúgával és feleségül vette. Ez a gazdag és nagyon értelmes asszony sokat segített férje karrierjén.

Annál nagyobb szenzáció, hogy Margesson most válik az asszonytól.

Pozíciójának azonban a válóper nem fog megártani. A keresetet ugyanis — mint a lapok megírják — ő adta be a felesége ellen és nem fordítva. Ilyen körülmények között a válópernek csak egy következménye lesz: Mrs. Margesson, mint válóper „vétkes felét”, többet nem fogadják az udvarnál. (H. A.)

Egy éjszaka a Senki-földjén

Angol újságíró helyszíni beszámolója az előretolt francia állások izgalmasságairól

A hadviselő felek harctéri jelentései most már változatosabb hírekről, felfelángoó helyi tevékenységről, előretolt állások eileni heves támadásokról számolnak be. A megéékült nyugati front legmozgalmasabb szakasza: a Vogézek nyugati lejtője, amely gyakran szerepel a harctéri jelentésekben.

A Vogézekről nyugatra elterülő frontszakasz nem pontos földrajzi meghatározás, mert a Vogézek hegyiáncának nyugati szárnya, amelyhez ez a vidék tartozik, nem hirtelen esik le a síkságra, hanem hegyes-völgyes vidéken halad át, a dombo néha ezer láb magasságig emelkednek és a hegyléc leereszkedik a Blies és a Saar völgyéig.

Ejszaka a megfigyelő őrszemeknél

A Daily Telegraph harctéri tudósítója érdekes beszámolót közöl lapjában a Senki Földje e szakaszának mozgalmasságáról és kisértesítés éjszakáiról. Az angol újságíró egy francia kollégája társaságában bejárta az előretolt vonalakat és egy éjszakát töltött az egyik előretolt állásban, amely napnyugtától hajnalig teljesen el van vágva a világtól.

Azok a katonák, akik a Moseltől a Rajnig terjedő frontszakaszban távoli szá-

kaszt tartják, az 1914—18. évi háborútól teljesen eltűnt hadviselést folytatnak. Az angol újságíró szerint ezeknek a katonáknak a helyzetét azzal lehet jellemezni, hogy az előretolt állásoknak és a járőröknek ez a háborúja, amelyet az utóbbi hetekben közvetlen közelről megismerhetett, kitartó, éber és bátor férfiakat követel, különösen harcászati taktikájával.

„A Vogézekről nyugatra” elterülő vidéken olyan sok az erdő, hogy minden külön kis állás erdőben fészkel. A kitűnő kilátóhelyekkel rendelkező vidék nagyszerű természeti megfigyelőpontokat ad. A francia és angol újságírókat tizenkét katona kísérte a parancsnokságról az előretolt állásba, ahonnan felkeresték az újságírók az őrszemeket.

Az ember huszonöt évvel ezelőtt fiatal-ságára emlékszik — írja az angol újságíró — amikor a nedves szármával borított lövészárkok utvesztőjében kanyarog. A hangulat csodálatos: vidám és barátságos. Ez az a pillanat, amikor humoros történeteket elevenítenek fel. Egy aberdeeni tréfát mesélnek el, amely vasuti költségről szól és házigazdájánál nagy sikert arat. Most még délután van és lehet beszélgetni, de amikor az éjszaka leszál, csak sut-

togni szabad, minden más társalgás tilos. Az állást körülvevő drótakadály réseit elzárják és a sötétség óráiban úgy érezzük, mintha szigeten lennénk, amelyet bármely pillanatban minden oldalról ismeretlen nagyságu ellenséges hullámok ostromolnak meg. Az éjszaka egy részét a megfigyelő őrszemeknél töltöm.

Gránátokkal a kezünk ügyében, kihajolunk a titokzatos éjszakába.

Rakéta és kézigranát

A legutóbbi háborúban az éjszakák sohasem voltak ilyen nyugodtak és sötétek. Azokban a régi napokban, még egy esél ménytelen éjszakán is, a frontot majdnem mindig megvilágították a fénykévek és közelről, vagy távolról mindig lehetett hallani tüzelés zaját. De itt talán minden félórán felszáll egy-egy rakéta és balra tőlünk néhány kézigranát robbanásának a zaja már jelentős izgalmat okoz.

Azután, mintha egy francia tüzérvég felébredt volna, hogy néhány tucat gránátot lőjön ki, majd ismét aludni térjen. Bizonyos idő múlva egy német tüzérvég ad hírt magáról és azután ismét leszál a különös nyugalom a Senki Földjének kísérteties éjszakájára.

„Csak fiatal emberek bírják ki”

— Hangos zörejekre nem figyelünk. A majdnem észrevehetetlen hangokat lesűk: az előtűnk huzócs drótok elvágásával járó zajt, vagy a gumicsizmát viselő németek kuszásának zaját. Ezeknek a hosszú, megerősítő őrtalásoknak az emléke azt hiszem mindig visszatér, amikor kényelmes ágyban is fekszem majd. Ezek a katonák mindnyájan fiatal emberek. Egy meglepően fiatal tiszt parancsnoksága alatt álló kis garnizon egyetlen katonája sem látszik többnek 25 évesnél.

Ezt az életet csak fiatal ember bírja ki. A katonák borotvátlanok és mosdatlanok. Néhány nap óta nem aludhatnak huzamosabb időn át és élelmészűket a századparancsnokságról hozzák, mert a kis állásban nem lehet főzni. De mindnyájan egészségesek és jókedvűek. Az előretolt állás élete való nekem — mondja egyikük — itt a magunk urai vagyunk...

A Senki Földjén egy francia repülőgép roncsai hevernek. A gép a múlt héten kény szerleszállást végzett. A megsebesült pilóta átmekült a francia vonalakra. A megfigyelő meghalt. A legénység harmadik tagja súlyosan megsebesült, segítségért kiáltozott. Az erős ellenséges tüzelés miatt azonban nem lehetett megközelíteni. Amikor az éjszaka leszál, behozták, de már haldokolt...

Reggel visszatért az újságíró a századparancsnokságra, ahol hallotta az éjszaka híreit. Egy német járőr járt az előretolt állások között. Az ő állásától hátrább felismerték és egyik tagja fogságba került.

Palesztinai beszámoló

A cluji Kongr. Hitközség és a Zs. N. Sz. cluji helyicsoportja ezuton is meghívják tagjait és a t. érdeklődőket csütörtökön, f. hó 25-én este 1/2 9 órai kezdettel a hitközség óvodájának helyiségeiben tartandó palesztinai mitingre, melyen

Dr. Fischer József
László Jenő
Rózsa Mór

fognak beszámolót adni legutóbbi palesztinai utjukon szerzett tapasztalataikról és elmé-nyeiről. Mindenki ott legyen!

HIREK

UJ SZÉDER

Minden félreértést megelőzendő, ki kell itt jelenteni, hogy nem a peszachi széder újításairól beszélünk. Ezen a szertartáson évszázadok óta belső zsidó életünk semmi forradalmi, vagy reformációs mozgalma nem javított, nem változtatott. A széder megmaradt a maga népies-szimbolikus, mély és egyszerű ünnepi rendezvényének, szabadságvágyunk poétikus kifejezőjének. A széder azonban sok helyütt új vonásokkal gazdagodott, amint hogy a magunk népisége is a zsidó reneszánsz nyomán új szint és új jelentőséget nyert.

Ujjáéledésünk hordozói a chalucok, akikről bizonyos körökben az a hír járja, hogy a hagyományok semmibevevői. Nos, ezekkel a „semmibevevőkkel” volt szerencsém az első széderestét ünnepegni kollégám házában. Megkísértem fölvezetni benyomásaim rajzát rövid néhány vonással, nem annyira cáfolat, mint inkább a magam és talán mások öröme okából.

Három kategória ült nyolc résztvevőben az asztal körül és a szédertálat a tegnap, a ma és a holnap reprezentánsai emelték magasra: hó lachmó anj. — Hogy emlékeztessen...

Két chaluc, két chaluca voltak a holnap, a ház ura és urnője, ők voltak a ma, kollégám anyja, meg e sorok íróját reprezentálta a tegnapot. A polgári széderasztalnál megjelenik a legjobb ünneplőjében a fiatal orvos, vagy a mérnök, vagy a könyvelő, a diák. A chaluc széderasztalnál ügyes és takaros chalucák szorgoskodnak és intelligens két fiatal munkás vagy paraszt — pionir-jelölt — igyekszik a hagada szövegéből kihámozni a mai vonatkozásokat.

A „hó lachmó” még askenáz kiejtéssel megy, a „ma nistanót” már egyik chaluca kérdezi palesztinai módon. A választ a tegnap reprezentánsa mondja megint askenáz módon, a bál hábájit, korban és világnézetben a ma embere, amikor a „Halel” szakszánál tart, megáll és elmondja a szép midrást, amelynek pointje: „Teremtényeim befulladnak a tengerbe, hogy tudtok erre imádkozva ujjongani?”

Erec Jiszraelről beszélgetünk, köznapi dolgokról és általános kérdésekről, a fiatalok mintha ott lennének, olyan magától értetődő természetességgel diskurálnak a Jordánról, Émekről, a telepekről, persze a széder egyik eléggé lényeges szakánál, gombóc-leves és a finom réteges-macesitemény között. Amihez hasonló jókat minden chalucnak és bar Jiszraelnek kívánok többször, mint egyszer egy esztendőben.

A másik rész is az új széder jegyében történt. Magyarazgatások, történelmi dolgokról való disputák, ének. Eljutunk ezután oda, amikor Eljihu prófeta serlegét megtöltik és tágra nyitják az ajtót. A ház gazdája széles párnás kényelmében immár uralkodó és népies kedélyvel invitálja a prófétát.

— Nu küm schon herein, reb Elie!
Gondolatban közöttünk van Elias prófeta, a zsidó hitnek e magasztos, legendás alakja. A hős és szent, az új szédernek legnemesebb szimbóluma. (sz. i.)

— Milanóba érkezett a román parlamenti csoport. Milanóból jelenti a Rador: Hétfő este érkezett Milanóba a román parlamenti csoport Penescu, a bucaresti kereskedelmi kamara elnökének vezetésével. A szenátorok és képviselők meglátogatták kedden reggel a mintavásár román csarnokát. Ion Cristu külkereskedelmi miniszter hétfőn este érkezett meg Milanóba.

— Megtalálták az eltűnt angol repülőgépet roncseit. Londonból jelenti: Az „Air Ways Corporation” társaság hétfőn este eltűnt repülőgépe roncseit Lochlomondd közelében megtalálták. A gép személyzetének három tagja meghalt. Az áldozatok között van Kings pilóta is, aki az 1938 szeptemberében volt Csehszlovákiával kapcsolatos válság idején Chamberlain angol miniszterelnök repülőgépét vezette egyik németországi utazása alkalmával.

— Százötven falut öntött el az Eufrates. Damaszkuszba jelenti: Az Eufrates folyam vízmagassága a Sziria északi részében volt felhőszakadások következtében sokat emelkedett. A kiáradó víz több, mint 150 falut elöntött. A kár igen nagy. A francia és szíriai hatóságok intézkedéseinek eredményeképpen azonban az áradásnak nincs emberáldozata. A Bagdad és Ramadi közötti úton az ár elsodort egy hidat. Sziria és Irak között az összeköttetés megszakadt.

Angol jelentés az angol és német hadiflotta veszteségeiről

Mit vesztek az angolok és mit a németek?

London, április 24. (Rador.) Angol hivatalos közlés szerint az angol tengerészet a háboru kezdetétől az alábbi veszteségeket szenvedte:

A Royal Oak vonalhajó, a Courageous repülőgépanyahajó, a Blance, Gibsy, Duchess, Grenwille, Exnouth, Hunter, Glou-worn, Gurkha, Hardy és Bearod torpedórombolók, valamint az Exley, Sesnorse, Undine, Tarfian, Thistle tengeraltjárók és a Ravalpindi segédcirkáló. Egyetlen cirkálót sem vesztek. Mindezeket a veszteségeket már előzőleg jelentették.

Ezzel szemben a németek vesztesége a következők:

A Renown-val vívott harcban megrongált Scharnhorst cirkáló, az oslói öbölben a norvégok által elsüllyesztett Gneisenau,

a Montevideóval szemben elsüllyesztett Admiral Graf von Spee, a torpedótól talált Admiral Scherr. Ezenkívül elsüllyesztették a Blücher cirkálót, amit a németek is beismertek, egy hasonló típusu hajót decemberben megtorpedóztak, a Karlsruhe cirkálót, amit a németek is beismertek, egy cirkálót repülőgép bombák sülyesztettek el Bergenben, egy másikat ugyancsak repülőgépek Bergenben. Az Emdent Oslónál sülyesztették el, egy másikat pedig megtorpedóztak. Nyolc torpedórombolót elsüllyesztettek Narviknál, kettő elvesztését jelentették a németek március harmadikán, egyet pedig Trondhjemnél sülyesztettek el a légibombák. Ezenkívül számos német tengeraltjáró pusztult el, ezek számát azonban hivatalosan nem ismerik.

— Belgiumban elfogtak két Franciaország-ból szökött németet. Brüsszelből jelenti a Rador: Két francia gyűjtőtáborból megszökött német átlépte a belga határt, hogy az országon keresztül térjenek vissza Németországba. A csendőrök mindkettőjüket letartóztatták.

— A Zsidó Kórházegyesület közgyűlése. A Zsidó Kórházegyesület ma este 7 órakor tartja meg ezidei közgyűlését az orth. Chevra Kadisa nagytermében, melyre a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a Vezetőség.

— NEMET REPÜLŐGÉP TAMADOTT MEG EGY ANGOL HAJÓT. Gibraltárból jelenti a Rador: Az „Italo Balbo” olasz hajót egy német repülőgép Anglia délkeleti partja előtt, április 20-án gépfegyvertűvel megtámadta. A legénység több tagja megsebesült.

— Tűz egy chisinaui élesztőgyárban. Chisinauból jelenti: Nagy tűzvész pusztított az elmúlt éjszaka a Reppaport Nuham féle élesztőgyárban. A tűz az egyik kazánban tört ki s rövidesen az egész gyárat hatalmába kerítette. A kár igen nagy.

— NAGY PALESTINAI BESZÁMOLO MA ESTE. Az EZsNSZ kolozsvári helyi csoportja és a kongresszusi hitközség közli, hogy ma, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel a kongresszusi hitközség ovodájának termében nagy palesztinai mitinget rendeznek, amelynek keretében dr. Fischer József, volt képviselő, László Jenő és Rózsa Mór számolnak be palesztinai utjukon szerzett élményeiről és tapasztalataikról. A beszámoló iránt, tekintettel a palesztinai ügy állására és az előadók személyére, igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Növendék-hangverseny. Igen nívós növendék-hangversenyt rendeztek vasárnap, április 21-én, a román. kath. gimnázium dísztermében Salomon Etelka, a kiváló zenepedagógus, több zenetanár növendékeinek a közreműködésével a ZsNSZ javára. A változatos műsor, éneklari, zenekari kamarazene és szólószámokból állott. A magasabb osztályú növendékek: Rosenzweig Rózsa, Dávid Kató, Czinczár József, továbbá Braun Eva, Visky Ilona és Holitzer Péter, Lázár Robertnek, a fiatal zsidó komponistának egy érdekes zsidó stílusú poétikus hangulatu tertaoih, továbbá egy Beethoven s egy Haydn trio egy-egy tételét adták elő igazi kamarazene stílusban, szép muzikális összjátékkal. Friss Erich és Victor Drala hegedű-duettjét adták elő meglepő precizitással. A zongorakíséretet Zoltán Pál látta el, aki a zongora szólísták között is kitűnt muzikális, értelmes játékkal. A hegedűsök közül külön ki kell emelnünk Rosca Ena meglepően érett és stílusos előadását, amelynek különösen a pianissimói keltettek nagy hatást. Nagyon tehetségesen játszott: Goldstein Baba, Czinczár Judit, Rosenberg Judit, Rappaport Emil, Seiler Márta, Mózes Médi, Leszmann Olla, Finkelstein Alice, Zoltán Edit. — Legnagyobb sikert Salomon Etelka zeneovodás növendékei és gyermekzenekara arattak. Az ovoda Dalcoze torna számai, két szólamú kórusai (kánon), továbbá a zenekar és énekkar együttes számai (egy számot közkívánatra ismételnők kellett) hatásosan bizonyították a kisgyermek muzikális fejlesztésére kifejlesztett munkájának eredményességét. Betanításuk óriási munkát igényelhetett és fő jelentőségük abban áll, hogy már a legfiatalabb koru gyermeknek is alkalmat nyújtottak az együttes zenélés örömeiben való részvételre. Kipirult, vidámarcu gyermekereggel olyan zenei élményben volt része, amely örömeteljesé teszi és elmélyíti a zenével való kapcsolatát, ami a további pszichikai és zenei fejlődésükre is befolyással lesz.

TURISZTIKA

Az Aurora turisztikai egyesület vasárnap és hétfőn autós kirándulást rendez a Detonátához. A kirándulásra jelentkezni lehet a Kemény cukrászdában, Str. N. Iorga 5.

A magántisztviselők céhe április 28—29-én autós kirándulást rendez az Aranyosvölgybe és a Detonátához. Indulás vasárnap reggel 4 órakor. A kirándulásra jelentkezni lehet az irodában: Piața Unirii 11.

A grafológia és az orvostudomány

E. A. Brahm előadása az Erdélyi Múzeum Egyesület orvosi szakosztályában

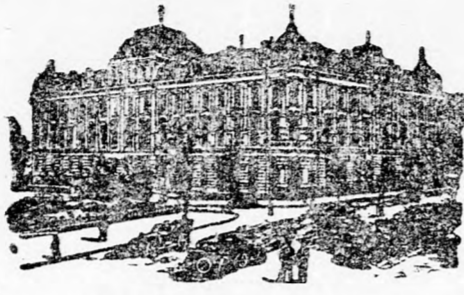
E. A. Brahm, a Kolozsvárt tartózkodó bécsi grafológus nagyszámu és válogatott közönség előtt érdekes előadást tartott hétfőn este az Erdélyi Múzeum Egyesület orvosi szakosztályának vendégeként. Az előadást dr. Koleszár László orvostanár vezette be, röviden vázolta a grafológiai kutatások történetét és méltatta a grafológia tudományos jelentőségét, majd felkérte a vendéget előadásának megtartására. Brahm előbb az íráselemzés lényegét s az e téren elért eddigi eredményeket próbálta összefoglalni és megvilágítani, kifejtve, hogy az írás a lélek tükré, amely nemcsak felületi képet ad az emberről, hanem az ösztönélet, a tudatalatti mélységeibe is bevilágít. Megemlítette, hogy az első grafológus Svetonius, Augustus római császár történetírója volt, aki érdekesen jellemezte urának sajátos kézírását. De a későbbi évezredek során is szinte minden írónak, gondolkodónak feltűnt, hogy minden kéz írása más és megpróbálták ebből következtetéseket levonni az író jelleméről, külső és belső adottságairól. Ez a módszerező kutató munka máig is folyik, de ma már nemcsak a karakterológiai vizsgálatok célját szolgálja, hanem pályaválasztási, átöröklési vizsgálatoknál, sőt egyes betegségek megállapításánál is jó eredményeket alkalmazzák. Az előadást néhány önmagában is érdekes vetített írásminta tette szemléltetővé.

— Kétszáz bucaresti háztulajdonos ellen indult eljárás. Bucarestből jelenti: A fővárosi rendőrség kétszáz olyan háztulajdonos és főbérli nevét hozta nyilvánosságra, akik tartották be az ingatlankönyvcsékek kiállítására vonatkozó előírásokat. Mindnyájuk ellen eljárás indult.

— KKL MITING ARADON. Nagyszabású ifjúsági KKL mitinget rendezett a Zs. N. Sz. helyiségében f. hó 14-én az aradi KKL kuratórium Weinberger Nándor központi főtákar részvételével. A termet a helybeli cionista ifjúság zsufolásig megtöltötte. A Király-himnusz és a Hátikva elénekélése után a mitinget Bornstein Rezső igazgató, a kuratórium elnöke nyitotta meg, majd Weinberger Nándor szépen felépített előadást tartott a cionista ifjúság szerepéről az országépítés új korszakában. „Jöhet bármilyen rendelet, vagy törvény, mely eágncsolni készülő cionista munkánkat Palesztinában — mondotta az előadó, — ifjúságunk dacos akarattal és töretlen hittel fog harcolni szent ideáljának teljesítéséért; a föld megváltásáért, a zsidóország felépítéséért.” A végén az előadó méltatta az aradi iroda és ifjúság szép és eredményes munkáját. Weinberger Nándor az ifjúság óriási tapsallal honrálta hatásos beszédéért. A következő szám héber dalok voltak, a Hanoár Hacioni harmintetagu kórusának interpretálásával. Wallerstein René-Tóra Umiáchá-Schiber Sarah „Eljérünk ál munkát” című versét szavalta. Ezután David Dov Arad körzeti titkára beszámolt az utolsó hathónapi munkáról, melyből kitűnik, hogy tavalytól nagyon sokat fejlődött a KKL-munka Aradon. A purim akcióban Arad második volt országos viszonylatban. Kiosztásra került a központi iroda 20 jutalom-könyve a legjobb munkatársak között. A miting Bornstein Rezső elnök zárószavaival és a Techakna elénekéléssel ért véget. A kuratórium elhatározta, hogy hasonló mitingeket rendszeresen havonta egyszer fog rendezni. (D. D.)

Csak a
GRAND HOTEL LAFAYETTE

ben lakjok
Bucurestiben

Központi fekvés :: Komfort :: Olcsó :: Otthonos
CALEA VICTORIEI No. 11. Telefon 3—341

— HORTHY KORMÁNYZÓ EBÉDEN LÁTTA VENDEGÜL A HADTESTPÁNCSONOKOKAT. Budapestből jelenti a Rador: Horthy magyar kormányzó és felesége kedden este ebédet adott, melyre meghívták magyar hadtestek valamennyi katonai vezetőjét és parancsnokait.

— Öngyilkos lett egy nyugalmazott vezető ügyész. Ploestiből jelenti a Rador: Megdöbbentő öngyilkosság történt kedden Ploestiben a Decebal uca 2. szám alatti házban. Constantin Ion Lugu volt romani vezető-ügyész, jelenleg nyugdíjállományban, vadászfegyverrel fölbeltette magát s a golyó teljesen szétrombolta koponyáját. Az öngyilkos holttestére családtagjai akadtak rá. A rendőrség vizsgálatot indított az öngyilkosság okának megállapítására.

— AZ EZÜST RÓKA. Az „ASSZONYOK SZÁLLODÁJA” feledhetetlen szépségű cimszereplője, LINDA DARNELL, a tizenhét éves, csinos, tehetséges és hódítóan szép művésznő, mindenütt óriási szenzációt keltett. Második filmje, az „EZÜST RÓKA”. Hollywood legjobb vígjátékának tekintik. Fordulatos cselekménye, gazdag tartalma, vakítóan elegáns rendezése valóságos elkápráztatja a nézőt. Partnere a nálunk is jól ismert TYRONE POWER. A filmet eddig New Yorkban, Londonban, Párizsban és Bucarestben mutatták be óriási siker mellett. Az EZÜST RÓKA az amerikai filmpiac legkimagaslóbb filmreke. Hisszük, hogy az itteni mozgóképedvők is szeretettel fogadják Amerika legifjabb művésznőjét.

— A Horthy jegyepár repülő látogatása Jugoszláviában. Belgrádból jelenti a Rador: A borovoi repülőtéren hétfőn leszállt egy magánrepülőgép, amelynek utasai Horthy István, a magyar kormányzó fia és menyasszonya, gróf Edelsheim Gyulay III voltak. A jegyepár miután megebédelt a repülőtéren, gépén visszatért Magyarországra.

— A Palesztina Hivatal közleménye. Az erdélyrészi Palesztina Hivatal ezúton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a palesztinai egyetemre és technikumra a beiratási jelentkezések megkezdődtek. Felkérjük az érdekelteket, hogy előjegyzés céljából már most jelentkezzenek a Palesztinai Hivatalnál, illetőleg Oficiul Palestinean Timisoara, IV., Bul. Berthelot 3. Külön kiemeljük még annak fontosságát is, hogy az iskolai felvételt héber nyelvű vizsga előzi meg és ezért felkérjük az összes jelentkezőket, hogy a még rendelkezésre álló idő alatt komoly héber nyelvű tanulmányokat végezzenek.

Keresztes pedikűr-szalón

Calea Regale Ferdinand 14.
(Meinl kávéüzlet udvarban)

Nem külpolitikai okok miatt tartóztatták le Sztójadinovicot

Ujabb letartóztatások Jugoszláviában

BELGRÁD, április 24. (Rador.) Az Avala távirati irodát felhatalmazták annak a leghatározottabb módon való megcáfolására, hogy a Sztójadinovic volt miniszterelnök elleni intézkedéseknek külpolitikai okai lennének. Sztójadinovicot az állam biztonságról szóló törvény alapján internálták, hogy így lehetetlenné tegyék a jugoszláv kormány belpolitikája elleni akcióját.

A Stefani iroda belgrádi jelentése szerint — amelyet a Rador továbbít — Aksimovic volt belügyminisztert a boszniai Rodacitába internálták.

Letartóztatták a jugoszláv hatóságok Dragomir Sztójadinovicot, Sztójadinovic öccsét is, a „Vreme” volt főszerkesztőjét. Letartóztatása nem áll összefüggésben bátyja internálásával. Már hosszabb ideje folyt ellene a vizsgálat, miután megállapították, hogy a múlt év folyamán célzatos híreket terjesztett a külföldi sajtóban Jugoszláviával kapcsolatban.

Szó sincsen a belföldi benzinhatszárításról

BUCURESTI, április 24. (Rador.) A petróleum főbizottság a közönség tudomására hozza, hogy azok az utóbbi időben elterjedt hírek, amelyek szerint korlátoznák a belföldi benzint, vagy más petróleumtermék fogyasztást, teljesen alaptalanok. Semmilyen formában sem akarják a belső olajfogyasztása korlátozni.

Negyven éve nem volt ilyen árvíz a Duna alsó folyásán...

A vetések a víz alá kerültek. Ezerkétszáz embernek kellett elhagynia lakhelyét

Tárgoviste, április 24. (Rador.) Dâmbovița megye hegyes vidékén hetven hektár területen földcsuszamlás történt, mely rendkívüli károkat okozott. A földcsuszamlás oka az eső és hó felbomlása.

Rendkívüli erősségű felhőszakadás volt a megye nagyrészén. Egyes részekben jég- és eső is esett. Egy asszonyt a villám agyonütött s a felgyült víz elborítással fenyegeti a falu egyes házeit.

A Duna vize újból emelkedett s részben elárasztotta a deltában lévő községeket. A következő faluk teljesen víz alatt áll-

nak: Regele Carol, Principesa Ileana, Sălteni, Cetalchioi, Lasca Catargiu, Pardina, Printul Carol, Ilgani de Jos, Ilgani de Sus, Borgova, Principele Mircea, Carmen Sylva. A vetések mind víz alá kerültek, a kár legalább ötmillió lej. A víz tönkretette a házakat. Eddig száz ház dőlt össze s az elárasztott területeken levő házaknak legalább a fele összedűlőben van. Ezerkétszáz családnak kellett elhagynia lakóhelyét. Negyven éve nem emlíkeznek hasonló árvízre. Tulcea városban a gát ellenére is a város központjába hatolt be a víz.

„A Kreml nagy diplomáciai játék színterévé vált”

A „Stockholm Tidningen” szerint a szovjet magatartása egyre hűvösebbé válik a németek norvégiai akciójával szemben

Stockholm, április 24. (Rador.) A „Stockholm Tidningen” című lap moszkvai tudósítójának jelentése szerint a szovjet-sajtó, miután eleinte elismerte a norvégiai német közbelépés jogosságát, most hűvösebben foglalkozik a német akcióval. A szovjet lapok egyformán közlik az angol és német hadijelentéseket. Altáiban megőrzik semlegességüket. Másrészt igen

barátságossá kezd válni a viszony Oroszország és Belgium között s ezt kapcsolatba hozzák azokkal az angol törekvésekkel, hogy a Szovjetet elválasszák Németországtól. A svéd lap szerint a Kreml nagy diplomáciai játék színterévé vált és Sztalin és Molotov ki akarják használni a rájuk nézve jelenleg igen kedvező helyzetet.

Felére építették le a dániai vasuti forgalmat

Kivonták a forgalomból a motoros vonatokat. Cenzurázzák a németek a dán postát

Koppenhága, április 24. (Rador.) A DNE jelentései: A dániai vasutvonalak április 27-től, szombattól kezdődőleg új menetrendet léptetnek életbe, mely jelentősen csökkenti a vasuti forgalmat. Minden motorosított vonatot mozdony által cserélnék fel, hasonlóképpen megszorítást alkalmaznak a magán vasutaknál, a belső hajózási vonalakon és a társasgépkocsi szolgálatok forgalmában.

Koppenhága hírek szerint a vasuti forgalmat felerészben megszüntették. Jylland és Sjaelland között a vonatok naponta csak egyszer közlekednek. A különböző városok között forgalmat biztosító társasgépkocsik közlekedésében szintén megszorításokat alkalmaztak.

A dániai postagazgatóság kedden este

a következőket közölte: A jelenlegi körülményekre való tekintettel, a Dánia és a külföld közötti postai szolgálatot máától kezdődőleg ellenőrzésnek vetik alá, melyet ugyanez a szolgálat gyakorol.

Mentőhajók indultak az aknába ütközött angol hajók segítségére

London, április 24. (Rador.) Anglia déli partjáról kedden két mentőhajó indult két aknába ütközött hajó segítségére. A Lolworth 1969 tonnatartalmú hajó, kevéssel a robbanás bekövetkezése után elsüllyedt a La Manche csatornában s főgépe és ennek helyettese meghalt, személyzetének nyolc tagja pedig megsebesült. A másik hajó sorsát egyelőre nem ismerik.

Az Odol szájvíz

„Kiszűri az ártalmas csírákat, amelyek a szájrügben és a fogak között megbújnak. Az ODOL szájvíz antiszeptikus hatása és friss, illatos lehetőséget kölcsönöz. Az ODOL szájvíz hatása tartós. Használja a mindennapi szájpótláshoz az ODOL szájvizet — az egészség védelmezőjét.

Duff Cooper éles beszéde a német nép ellen

„Veszélyes dolog különbséget tenni a német nép és kormánya között” — mondta Cooper. A németek az angolok idegességével magyarázzák a beszédet

London, április 24. (Rador.) Duff Cooper volt haditengerészeti miniszter kedden egy díszében beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy a mozgósított fiatalok egészen más lelkiállapotban mennek most a harcra, mint ez előtt huszonöt éve. Mindegyikük azt hangoztatja, hogy többé nem lehet megengedni egy nemzetnek, hogy az egész világot háborúba keverje. Kijelentette, hogy a sorozatos büntények, amelyek a borzalom földrészévé változtatták Európát, nem egyetlen ember vagy egy kis csoport bűnei, hanem egy egész népe.

Mikor legutoljára megvertük a németeket a harcmezőn — folytatta beszédét — eljötték hozzánk s azt mondták, hogy nem ők a bűnösök, hanem hercegek, akik vezették őket s akik megfuttatták a vihar elől. Lehet, hogy újból legyőzetésük esetén ismét eljönnek a németek s arra hívatkoznak, hogy egy kis politikai csoport követte el a bűnöket, amely nem képviselte a népet. Remélem, hogy ez alkalommal nem hagyjuk becsapni magunkat. Véleményem szerint veszélyes dolog különbséget tenni a német kormány és a német nép között. Mikor a német nép észreveszi, hogy legyőzetés előtt áll, lehet hogy fellázad kormánya ellen, de ezt nem siettetjük azaz, ha kedves szavakat intézünk hozzájuk. A harcmezőn kell megvernünk a németeket.

Sir John Simon: „Angliának nincs mitől félnie, ha az angolok továbbra is fizetik az adókat”

London, április 24. (Rador.) Sir John Simon angol pénzügyminiszter kedden bejelentette az alsóházban a második hadi költségvetést. Kijelentette a miniszter, hogy a múlt év folyamán ötvennégy millió fonttal túlélték a bevételek az előirányzott 955 millió fontot, aminek az a magyarázata, hogy az adók többsége nagyobb jövedelmet hajtott, mint előre látták. Bejelentette, hogy a vásárlásokra új adót vezetnek be és ezenkívül illeték alá fog esni a sör, szeszitalok, dohány és gyufa. Emelik a postai, telefon- és táviródíjakat. Bejelentette, hogy a részvénytársaságoknak nem szabad a háború ideje alatt emelni osztalékaikat. A lehető legnagyobb mértékben korlátozzák a nem elsősorban szükséges anyagok behozatalát.

Ha az angol nép továbbra is támogatja a kibocsátott kölcsönöket s úgy fizeti adóit, mint eddig, Angliának nincs mitől félnie — mondta a pénzügyminiszter. — Pénzügyi frontunk ugyanolyan erős és ellenállhatatlan lesz, mint másik frontunk, a győzelemért vívott harcban.

Attlee, a munkáspárt vezére, elfogadta a bejelentett új adókat, csak a postai díj-szabás emelését kifogásolta.

Az alsóház ezután vita nélkül elfogadta az új adónemeket, amelyek érvénybe is léptek.

Chamberlain ma nyilatkozik

London, április 24. (Rador.) Ugy hiszik, hogy Chamberlain angol miniszterelnök csütörtökön az alsóházban nyilatkozni fog a legutóbbi eseményekről. Lehetséges, hogy a legfelsőbb haditanács legutóbbi üléséről is beszélni fog, mint ahogy valószínűleg ismerteti a norvégiai események részleteit is.

Német vélemény Duff Cooper beszédéről

Berlin, április 24. (Rador.) Hivatalos jellegű jegyzék közli: „Német birodalmi politikai körökben Duff Coopernek a Szent György egyesületben mondott beszédét érdekesnek mondják, a beszédben lévő szidalmak miatt, melyek az angol vezető körökben ma uralkodó idegességet tükrözik. Ebből azt a következtetést vonják le, hogy ezek a körök tisztában vannak a Dánia és Norvégia elfoglalásával Németország által kivívott győzelemnek, valamint az angol hajórajnak az utolsó két hét alatt szenvedett veszteségei jelentőségével.”

A német sajtófőnök nyilatkozata a németek kedvező norvégiai helyzetéről

Berlin, április 24. (Rador.) A Stefani iroda jelentése szerint Dietrich német sajtófőnök beszélgetést folytatott a berlini olasz újságírókkal. Hangzott, hogy az angol propaganda által a németek hadászati helyzetére vonatkozólag terjesztett hamis hírekkel ellentétben a németek hatalmukban tartják Norvégiában nemcsak az összes modern kikötőket, amelyek partraszállítási műveletekre alkalmasok, hanem az összes közlekedési gócpontokat és légi támaszpontokat. Az a néhány angol, vagy más nemzetiségű osztag, melyeket a járhatatlan partok bizonyos pontjain szállítottak partra, harcra kísérelnek bocsátkozni a németekkel. Közép- és Kelet-Norvégia a németek kezében van. Északon kezükben tartják Narvikot és megakadályozzák azt, hogy az angolok svéd vasérchez jussanak.

Dietrich kijelentette ezután, hogy az angolok súlyos veszteségeket szenvedtek a norvég vizeken, de nehéz lesz számukra beismerni, mivel a veszteségeket leginkább repülőgépek okozták s az angolok, akik tengeri fensőbbégükkel dicsekszenek, nem akarják bevallani, hogy a fiatal német légierő uralja a tengert.

Párizsba utazott Mironescu királyi tanácsos

BUCURESTI, április 24. (Rador.) Mironescu királyi tanácsos Párizsba utazott, ahol tíz napot fog eltölteni.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

**Csütörtökön, pénteken és szombaton
nincs előadás**

Rekordműsor a román husvétünnepre

A vasárnap kezdődő román husvétra olyan szenzációs műsort állított össze a színház, hogy csak azt az elnevezést adhatjuk neki:

REKORDMŰSOR.

Ebben a műsorban Kolozsvár színházba-

járó közönségének minden rétege megtalálja a maga darabját és ezzel biztosíthatja a maga szórakozását. Minthogy pedig előrelátható, hogy a pénztárnál nagy tolongás lesz, mindenki jól teszi, ha idejében megváltja jegyét.

Dörmögő Dömötör

— Gyermekelőadás —

Hetényi Elemér legújabb énekes, táncos mesejátékát f. hó 29-én, hétfőn délelőtt 11 órakor mutatja be a színház. A címszerepet Csóka József fogja játszani, míg a többi főszerepet Csengery Aladár, Bereczky Magda, Tihanyi Magda, Kiss Ilona és a színészképző

stúdió legjelesebb növendékei alakítják. A mesejáték zenéje László György és Keszthelyiné Schnell Stefánia munkája. A táncokat Vajda Ila legjobb növendékei és Turay Magda szólótáncosnő táncolják. Jegyeket máris lehet váltani.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök: Nincs előadás.
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u. 3: Zsimberi zombori szép asszony. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Pozsonyi lakodalom.
Vasárnap este 9: Aranymadár.

Hétfő délelőtt 11: Dörmögő Dömötör. (Nagy gyermekelőadás. Nagyon olcsó helyárakkal.)

Hétfő d. u. 3: Pusztai szerenád. (Olcsó helyárakkal.)

Hétfő d. u. 6: Handabanda.

Hétfő este 9: Pozsonyi lakodalom.

Kedd d. u. 3: Hazudik a muzsikás. (Olcsó helyárakkal.)

Kedd d. u. 6: Aranymadár.

Kedd este 9: Pozsonyi lakodalom.

Szerda d. u. 3: Tul a nagy Krivánon. (Olcsó helyárakkal.)

Szerda d. u. 6: Pozsonyi lakodalom.

Szerda este 9: Aranymadár.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Csak két napig! Kedden és szerdán! Az elvezetett paradicsom. Főszerepekben: Fernand Gravey, Micheline Presle. Rendezte: Abel Gance. A film előtt: Új világ-
híradó és egy speciális háborús journal.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat: Hivatalos szünet.
Vasárnap, hétfő, kedd, szerda:
Az ezüst róka. Szellemes, izgalmas fordulatokkal teli, rendkívül elegáns rendezésű és fényes kiállítású vígjáték, főszerepekben: Linda Darnell és Tyrone Power.
Műsoron kívül a legújabb Fox nemzetközi híradó.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma utoljára: Mosolygó Bécs. Premier-operett Bolváry rendezésében. Előtte: Schmeling — Joe Louis boxmérkőzése a világbajnokságért. Vasárnapig új gépszereles miatt nincs előadás.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat: Hivatalos szünet.
Vasárnap, hétfő, kedd, szerda:
Szenzációs dupla műsor: 1. Stan és Bran mint repülők. A világhírű amerikai komikusok legszenzációsabb vígjátéka.
2. A borzalmak éjszakája. Izgalmas kalandorfilm, főszerepekben: Boris Karloff.
Műsoron kívül a legújabb U. F. A. híradó.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Nagy kettős husvétünnep: 1. A tavaszi szerenád. Jeanette Macdonald és Nelson Eddy legsikerültebb színes filmje. 2. A Fekete Sas. Izgalmas, lebilincselő és érdekesítő cow-boy film Bob Lingstone és William Farnum-mal. 3. Új háborús híradó.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

3, 6 és 9 órakor nagy kettős műsor: 1. Turra a dzsungel királynője. Gyönyörű színes dzsungel dráma. Közkeletűre Clujon utoljára. Fősz.: Ray Milland és Dorothy Lamour. 2. Az utolsó madridi expressz. Izgalmas kalandordráma. Fősz.: Lionel Atwill, Gilbert Roland és Warren Morley. 3. A legújabb román journal.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közlünk. Jelíges levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

ISMERI az örökéletű vert csipke függőnyt? TUDJA, hogy minden kívánt méretben készült? LÁTTA már dus választékú mintaterrünköt? Jöjjen! Lásson! Győződjön meg! Kizárólag DER-BESC függőnykellőszaküzletben. Reg. Ferdinand 11. Félémeleten.

Uj házban 1 szoba konyhás komfortos lakás csempézett fürdőszobával azonnal kiadó. Vladimirescu No. 16.

Vasuti gócponton, nagyközségben, régi, bevezetett fűszer- és vegyes üzlet szép lakással azonnal kiadó öregség miatt. Cim a kiadóban.

Es wird hiemit bekantt gegeben, dass die unter Leitung des Háráv R. Chajim Jehuda Löwy stehende Jeschivah in Oradea mit einer Mensa erweitert wird. Die spezielle Lehrweise unserer Jeschivah ist die des litauischen Gaons R. Chajim Soloetsik s. z. l. welche Richtung heute sich die Weltberühmten Jeschivath eigen machen. Lehrplan: Bovo Kamo, Sevochim bejün, Sukham-Aruch, Meseilasz-Jesorim. Bachurim, die Aufnahme finden wollen, mögen ihre Dokumente an untenstehende Adresse bis spätestens Sonntag „Emajr“ einbringen. H. Schönfeld, Oradea, Str. Astra 19. Das. Curatorium.

Elsőrendű önálló szabászt keresek. Horbátz férfinabóság, Oradea, Reg. Ferdinand 1.

Zsidóleányt, intelligenset, német-románban perfektet 12 éves kisleány és 7 éves kisfiu mellé keres intellektuel család. Ajánlatokat: Filiala Uj Kelet, Sighet, Carol 13.

Detail puhafaraktár, jól bevezetve, vidéki nagyközségben, mely nyugodt és biztos egzisztenciát nyújt, családi okokból átadó, illetve bérbeadó. „Építkezési anyagraktár“ jelíge a kiadóba.

Kiadó különbejárata szép parkettes szoba üresen vagy butorozva azonnalra. P. Mihai Viteazul 39, apartament 7.

Képektervezést és képektervek művészi renoválását vállaljuk. „Pax“ (Sora mellett.)

Május elsejére kiadó 3 szoba, előszoba, fürdőszoba konyhás lakás. „Generala“ Biztosító, Iorga 3.

Délutáni órákra keresek négy és fél éves gyermekemhez németül és lehetőleg románul is beszélő temesvári kisasszonyt. Jelentkezni Gyapjuipar titkárságánál, Timisoara.

Villanegyedben elegánsan butorozott szoba fürdőszobahasználattal május 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

Megjelent

dr SZABÓ ÖDÖN

L'SON HÁKÓDES

héber nyelvkönyv.

Teljesen új módszer a héber beszéd, Erec Jisrael nyelvének megtanulására. A „L'son hákódes“ héber nyelvkönyv segítségével rövid idő alatt könnyen megtanulható héberül beszélni, megérteni a nyelv szabályait és szellemét és egy utazás elbeszéléseinek keretében bejárja és megismeri Palesztinát.

Ára 120 lej

A pénz előzetes beküldése után portómentesen szállítja: Uj Kelet kiadóhivatala, Oradea, Str. Millerand 4.

Mezőgazdasági bank és takarékpénztár Rt. Cluj

pénztár Rt. Cluj

Vagyon

Mérlegszámla 1939. december 31.

Teljes

	Lej	Lej		Lej	Lej
Készpénz		32.069.895.—	Részvénytőke		
Pénzüntézetű adóssok		8.330.533.—	Tartalékok:		45.000.000.—
Ertékpapír			törvényes tartalék	630.000.—	
Tartalék tőke elhelyezése	863.659.—	1.183.659.—	alapszabály-szerű tartalék	2.000.000.—	
Váltótárca	320.000.—	57.330.395.—	kétes köv. tart. alapja	3.500.000.—	
Adóssok		69.237.886.—	nyugdíj tartalék	5.800.000.—	11.930.000.—
Az 1934. április 7-i konv. törv. szerinti adóssok		35.064.207.—	H. Ferenczy Gyula segélyalap		179.500.—
Ingtatlanok		15.984.595.—	Betétek: könyvecskére	79.461.260.—	
Vegyes számlák		12.950.731.—	folyószámlára	39.924.652.—	119.385.912.—
Átmenő kamat		11.037.—	Hitelezők: belföldön	1.609.236.—	
			külföldön	23.796.887.—	25.406.123.—
			Visszlezárolás		4.455.713.—
			Kifizetési megbízások		1.549.498.—
			Vegyes számlák		22.736.598.—
			Átmenő kamat		212.245.—
			Tiszta nyereség:		
			át hozat az előző évről	1.559.210.—	
			folyó évi nyereség	1.248.139.—	
				2.807.349.—	
			összesen:	1.500.000.—	1.307.349.—
		232.162.938.—	kétes köv. tart. alapjára		
					232.162.938.—

Igazgatóság

Egy ba
font foiyt
zsido inté
gásu, hith
thodox —
jára és an
végrendell
zött — a
sze — 80
gyonából.
mény tart
és egy sz
mig siker
vel rendet
tőle, hogy
jut ez a h
lőle a jisu
előzték és
mény
la szociál
te, néhány
től négyez
ron Gábba
vért — ke
meg van o
fájlalja, h
ügyvéd va
ügyleten:
re!

Az elho
indított b
amely ala
anyátian
a régi jisu
egész nap
rülő, éhez
ség ottho
tereken a
kozatni, k
Egész sor
kezesére:
ezt a szoc
esoportjuk
át. Vailás
ezek, akik
multak be
ság, mert
xok. A ke
velés kert
kéntes mé
nére.

A héber
átrándult
él itten. K
nyelv és k
szinüleg k
mint a vi
palesztina
kihat Egy
va a talaj

A missz
Arivban is
tam, ha o
át kell rá
egész Telé
gyalason
vi leány
ták, hogy
Elmentek
tésükre p
maguk lá
vitték a k
magánlak

Selma
irónót, a
A Gösta
tagja volt
nek. Jeru
megjelent

Emek Z
ták le: Kf
köztársasá
lesz-hivat
avató ünn
letésnapja
konzulátus

A Váad
kozta meg
német ma
tárral. A

Palesztinai diárium

Tel-Aviv, 1940. április hó

Egy bagdadi zsidó hagyatékából 28.500 font fojt be a napokban a jeruzsálemi zsidó intézmények pénztárába. A régivágású, hithű, mifelénk úgy mondják: orthodox — zsidó, Honkongban lakott utóljára és amikor tíz év előtt meghalt, úgy végrendekezett, hogy négy hitközség között — a jeruzsálemi is köztük volt persze — 80 ezer fontot osszanak szét a vagyónából. Jeruzsálemből csekély 114 intézmény tartott igényt a pénzre. Időbe telett és egy szemfüles fiskálisra volt szükség, míg sikerült a Váád haleumi közbenjöttével rendet teremteni. Már-már tartottak tőle, hogy a Cadoorie alapítvány sorsára jut ez a hagyaték is; csak töredék fog belőle a jisivnak jutni. A veszedelmet megelőzték és a héten 16 jeruzsálemi közintézmény — kórházak, talmudtörök, a lehiláztalt szociális ügyosztálya, nevelési szervezete, néhány aggmennyhely van köztük — ezertől négyezer fontig részesedett Rafael Aháron Gábbáj — így hívták a bagdadi testvér — kegyesszívű adományáról. A jisiv meg van elégedve a megoidással. Csak azt fájjalja, hogy a megegyezést nyélbeütő ügyvéd vastagra kereste magát ezen az ügyleten: csekély 2500 fontot vágott zsebre!

Az elhagyott gyermekek felségítésére indított be akciót a jeruzsálemi hitközség, amely alaposan meg van verve az apátlan-nyátlan apróságok problémájával. Főleg a régi jisiv köréből kerülnek ki ezek az egész nap az uccán hánykolódó, iskola-kerülő, éhez, kolduló gyermekek. A hitközség otthonokban, ipariskolákban, játszótereken akarja őket egybegyűjteni, foglalkoztatni, nevelni, az életre felkészíteni. — Egész sor ingyenes munkaerő áll a rendelkezésére: Diákok, akik szívesen vállalják ezt a szociális és kulturális munkát. Egy csoportjuk máris az óvárosba költözött át. Váilásos osztrák egyetemi hallgatók ezek, akik így a probléma főfőszékébe nyomultak be. Nem fogadják őket bizalmatlan-nyal, mert jómaguk is héprőbás orthodoxok. A kehillának csak a mentés és a nevelés kerteit kell megteremtenie. Az önkéntes mentők már kivonultak a helyszín-nyére.

A héber világszövetség egy delegációja átrándult Egyiptomba. Hetven ezer zsidó él itten. Köztük akarja terjeszteni a héber nyelvet és a héber kultúra ismeretét. Valószínűleg könnyebb lesz itt ez a munka, mint a világ bármelyik más részében. A palesztinai szomszédosság természetesen kihat Egyiptomra. Alaposan fel van szántva a talaja a héber magvetés számára.

A misszió, sohasem hittem volna. Tel-Avivban is képviselve van. Eddig úgy tudtam, ha olesó Tenachot akarok vásárolni, át kell rándulnom Jaffába. Hogy a háló egész Telaviv eler, egy törvényszéki tárgyaláson derült ki: Egy fiatalkoru telavivi leány eltűnt hazulról. Fivérei megtudták, hogy egy misszionáriusnő vendége. Elmentek érte, hogy hazahívják. Csenge-tesüikre persze nem nyitottak ajtót. Erre maguk láttak neki a kinyitáshoz és hazavitték a hugukat. De a bíró elé kerültek magánlaksértés miatt.

Selma Lagerlöföt, a svéd nobeldíjas írónőt, a Héber Egyetem is meggyászolta. A Gösta Berling és a Jerusálem szerzője, tagja volt az egyetem barátai egyesületének. Jerusálemje egyébként héberül is megjelent.

Emek Zebulunban új falu alapjait rak- ták le: Kfar Massaryk lesz a neve, a cseh köztársaság alapító-elnökének emlékét lesz hivatott a Szentföldön megőrizni. Az avató ünnepségen — a Massaryk 90. szü- letésnapján tartották — a palesztinai cseh konzulátusok is képviselve voltak.

A Váád Háláson új szótárral ajándé- kozta meg a jisivot: héber-angol-francia- német matematikai terminus-technikus-szó- tárral. A szótárt Leo Motzkin egyetemi

professzor fia, Theodor Motzkin szerkesz- tette.

Szombatonként szünetel az autóbussz-köz- lekedés Tel-Avivban. A rabbinátus hétröi- hétre megállapítja, mikor köszönt be a sábbát, nemkülönb, hogy mikor ér vé- get és két terminus között a garázsokban vesztegelnek a Hámáávir szürke kocsijai. Ellenben a privát kocsiknak nem paran- csol sem a rabbinus, sem a polgármester. Akinek kedve tartja, sabbatkor is kocsira ülhet és csak ritkán teszi ki magát a veszedelemnek, hogy valamelyik vérmesebb héber „buz!“-t (Gyalázat!) kiált feléje. És sürögnek-forognak a taxik is. Sőt, ha pontosak akarunk lenni: ilyenkor van a vámszedésük főevadja. A város hurkafor- máju: keskeny és hosszú. Nagy a távol- ság egyes részei között és így bőven akad- nak, akik igénybeveszik a zöldtáblás taxi- kat. Volt már dolgom rossznyelvű embe- rekkel, akik azt mondogatták: Sabbatkor erősen kell ügyeljen magára az ember Tel-

Avivban, nehogy eltapossák! Most azután egy polgármesteri rendelet alaposan köz- zébük vágott a sabbati taxisoknak. A 62 taxiállomás közül csak 12-nek, a 220 gép- koci közül csak 70-nek engedte meg, hogy szombaton közlekedjék. A rendelet nem beszél szombatról, hanem egy főkormány- zól rendelkezésbe kapcsolódik, amely meg- engedi, hogy a polgármesterek korlátoz- hassák a forgalmat minden megokolás nél- kül, a legjobb beállításuk szerint. És egy- előre néhány márciusi és áprilisi napot szemelt ki a kalendáriumból. Nem tehet róla, hogy valamennyi... szombatra esik.

Délafrikából a napokban tért haza a ji- ssv delegációja. Eliezer Brojde, az APC el- nöke vezette. Nagy eredményeket értek el. Az ifjusági alijára most adakozott elő- szőr a délafrikai zsidóság. A bizottság 25 ezer fontot remélt elérni: 60 ezret kapott. A KKL-gyűjtések 70 százalékkal halad- ták meg a tavalyi eredményt. Emelkedtek a KH-adók is. A délafrikai cionista szervez- tet mintaszérien működik. Nem ismer pártharocokat. Csak egy célja van: támo- gatni a hazát építő jisivot! — mesélte az újságíróknak Eliezer Brojde.

(B. Y.)

KÖZGAZDASÁG

Megállapították a nem nemes fémek hivatalos beváltási árát

Bucuresti, április 24. A Hivatalos Lap ápr- ilis 22-i száma közli a hadfelszerelési mi- nisztérium rendeletét a nem nemes fémek összegyűjtésére és árának megállapítására vonatkozóan. A rendelet a következő főbb in- tézkedéseket tartalmazza:

A nem nemes fémek: réz, nikkel, ón, ólom, horgany, vörösréz, aluminium, stb. és ezek ötvözeteként ócska, vagy hulladék állapotban történő összegyűjtésére a bucaresti Unionea Industriilor Metalurgice si Miniere din Ro- mania (U. I. M. R.) kap megbízást. Az összegyűjtést az UIMMR szervei végzik, a fentiek csak ennek a szervezetnek adhatók el. Ugyanez a szervezet osztja el az össze- gyűjtött fémeket a feldolgozó fémipari vállá- latoknak. Az egyes ócskafémek beváltási árát a következőképpen állapítja meg a rendelet:

Vörösréz, táblákban, vagy rudakban, 3 mil- liméternél vastagabb 78 lej. Ugyanez 3 mm- nél vékonyabb 70 lej, ugyanez apró hulladé- kokban 64 lej.

Sárgaréz, tömbökben, nagyobb darabok- ban 52 lej, ugyanez öntvényben kisebb töm-

bökben 50 lej, ugyanez apróbb darabokban 45 lej, míg huzalokban 38 lej.

Bronz, 500 grammal kisebb darabokban 60 lej, 500 grammal nagyobb darabokban 65 lej, bronzhulladék 38 lej.

Horgany, klissétáblákban, vagy nagyobb darabokban 28 lej, kisebb darabokban, for- rasztva stb. 24 lej.

Elektrolyt hulladékok 30 lej.

Lágy ólom 40 lej, kemény ólom 35 lej.

Nikkel 260 lej.

Alpakka, 18—20 százalékos, 85 lej, 18 szá- zalékosnál gyengébb 65 lej.

Aluminium nagyobb darabokban 110 lej, kisebb darabokban 85 lej, aluminium tubusok, vagy ócska dobozok 45 lej.

A fentiek ötvözeteként árát fémtartalmuk szerint állapítják meg.

Az UIMMR az így összegyűjtött fémeket 15 százalékkal drágábban adja tovább a fel- dolgozó vállalatoknak, ez a 15 százalék fe- dezi az összegyűjtéssel és szétosztással járó költségeket.

A rendelet azonnal életbelépett.

AZ EXPORTÁLT ÁRUK NYERSANYAGAI UTÁN VISSZATÉRITIK A VAMOT

Timisoara, április 24. Megirtuk, hogy a temesvári kereskedelmi és iparkamara köz- benjárt a külkereskedelmi minisztériumnál annak érdekében, hogy a belföldön feldolgo- zott és készáru formájában exportált külföldi eredetű egyes nyersanyagoknál alkalmazott vámterítési kedvezményt tegyék általánossá, vagyis minden feldolgozás és export céljából importált nyersanyagot tegyenek vámmen- tessé. A kamara intervenciójára most meg- érkezett a külkereskedelmi minisztérium 11.323. számú leirata, amely közli, hogy min- den olyan vállalat, amely az importált nyers- anyag feldolgozott állapotban való kiszállítá- sával foglalkozik, igényt tarthat a feldolgo- zott nyersanyag után fizetett vámmilletékek megtérítésére, illetve jóváírására. A minisz- térium leirata nagy jelentőséggel bír az egész romániai feldolgozó ipar szempontjá- ból.

A favállalatok a bőrcserzéshez szükséges nyersanyagokat a Nyersbőrbeszerzőkarti- nek bejelenteni kötelesek. A nyersbőrbeszer- ző kartell (ODAMP) felszólította azokat az erdőipari vállalatokat, amelyek bőrcserzés- hez szükséges nyersanyagokat termelnek, hogy ilyen készleteiket jelenték be a kar- tellnek. A bejelentésben a termelt mennyisé- get, a feladóállomást, az átadás idejét és az árakat is fell kell tüntetni.

Az Aviátikai Alap Pénztárának új iroda- helyiségei. Az Aviátikai Alap Pénztárának vezetősége hivatalosan közli az érdekeltek- kel, hogy a helyiségeit április 23-án Bucu- restiben, Str. Ion Chica 7-9 szám alá helyez- te át.

A két százalékos fizetési blokkokat a pénzügyigazgatóságon előzetesen láttamoztatni kell

A pénzügyminiszter újabb rendelete

Bucuresti, április 24. A két százalékos for- galmi illetékekkel kapcsolatban a pénzügy- miniszter rendeletet küldött az egyes pénz- ügyigazgatóságokhoz, amely a következő főbb intézkedéseket tartalmazza:

A jövőben azokat a fizetési jegyzék-köny- vecskéket, amelyeket a két százalékos rend- kívül nemzeti védelmi bélyeg alkalmazása so- rán használnak fel, előzetesen, tehát azok használata előtt, láttamoztatni kell a pénz- ügyigazgatóságon.

A fizetési jegyzék-könyvecskéket az érde- keltek tetszés szerint bárholon beszerezhe- tik, a lényeges azonban az, hogy a jegyzékek lapjai folytatódatosan számozva legyenek, másrészt pedig minden egyes lapon szerepel- jen a cég pontos elnevezése. Mint említettük, a könyvecskék láttamozását a pénzügyigaz- gatóság végzi, a megében pedig ezt a munká- t a kerületi ellenőrök látják el. Akkor, ami- kor az érdekeltek a könyvecskéket láttamo- zás végett jelentkeznek, a régi könyvecské- ket be kell szolgáltatni felülvizsgálás végett.

Sokan még mindig nem tudják, hogy a bé- lyegyet miképpen ragasszák a fizetési jegyzé- kekre. A pénzügyigazgatóság tájékoztatás céljából közli, hogy a bélyegnek az a része marad a törzslapon, amelyen a bélyeg értéke szerepel.

A törzslapon (cotor) levő részre egyé- ként csak a végösszeget és a felhasznált nemzeti védelmi bélyeg értékét kell feltüntet- ni, míg a fizetési jegyzéken, amit a vevő kap, részletezni kell az egyes eladott árukat. Példá- ul: A törzslapon (cotor) az összeg a kö- vetkezőképpen tüntetendő fel:

Eladott áru értéke	501 lei
2 százalékos bélyeg	12 lei

Összesen: 513 lei

A fizetési jegyzékben pedig, amelyet a ve- vő kap, ez szerepel:

Kávé	148 lei
Rizs	36 lei
Turó	45 lei
Konzervek	272 lei
Összesen:	501 lei

Két százalékos bélyeg 12 lei

Összesen: 513 lei

Több árucikk eladása esetén, ha az áruk között olyan is van, amely mentes a 2 szá- zalékos illeték alól, ezt külön fel kell tüntet- ni a fizetési jegyzéken, azért, hogy ez a kö- rülmény ellenőrizhető legyen.

Felhívja a minisztérium különösen a kiske- reskedők figyelmét arra, hogy ne adjanak el ugyanazon személynek töredékekben árukat, (például kétszer fél kilót valamilyen áruból), csak azért, mert egy-egy töredék értéke 50 leien alul lenne és 50 leien aluli összegekről tudvalevőleg a 2 százalékos bélyeg nem kell leróni. Azokat, akik ilyen módon előse- gitik a kihágás elkövetését, vagy pedig ki- hágást követnek el, súlyosan megbüntetik.

A ROMÁN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMAI:

107% felárral:

Dollár	211.65—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.16
egyiptomi font	873.54—895.33
holland forint	112.40—115.20
svájci frank	47.51—48.75
belgas	35.50—36.43

88% felárral:

font	567.87—582.08
holland forint	74.98—76.80
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.67—24.29
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehkorona	4.68—4.77
szlovákkorona	4.68—4.77
török lira	92.—
dinár	2.898—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)

Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
francia frank	5.50
svájci frank	54.25
belgas	40.45
svéd korona	57.55
holland forint	128.40
norvég korona	53
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font, angliai árukra	1950
font, angol gyarmatok áruira	1950

EK

helyek és fürdők
1. lejt. Apró-
keresésekre csak
vábbitunk.

parkettes szoba
annalra. P. Mihai

tek művészi re-
(Sora mellett.)

szoba, előszoba,
„Generala“ Biz-

nég és félt éves
hetőleg románul
ny. Jelentkezni
misoara.

utorozott szoba
l-re kiadó. Cim

ÓDES

beszéd, Erec
nyulására. A
könyv segít
ylen megtanul
nyelv szabá-
zás elbeszélés
s megismeri

lei

án portómen-
kiadóhivatala,
ad 4.

Teher

Let

0.000.000.—
930.000.—
179.500.—
335.912.—
406.123.—
455.713.—
549.498.—
736.598.—
212.245.—

307.349.—

62.938.—

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

London, április 24. (Rador.) A Times megállapítja, hogy a norvégiai harcokban egy a szárazföldön, mint a tengeren és levegőben szembenállnak egymással a német és szövetséges csapatok. Az angolok főlegye bebizonyosodott azzal a védelemmel, amit a légierő nyújtott a partraszállási műveleteknél s a norvégiai és dániai német repülőgépműveletek elleni ismételt támadásoknál. A németek valószínűleg száz repülőgépet veszítettek, ami magyarázatot nyújt arra, hogy eddig még nem vezettek nagyobb repülőgéptámadást. Hiba lenne azonban arra gondolni, hogy a német vezérkar nem tervez ellentámadást.

Rövidesen szolgálatba lép az angol flotta öt új nehéz cirkálója

London, április 24. (Rador.) A News Chronicle tengerészeti szerkesztője szerint rövidesen szolgálatba lép az angol flotta öt új nehéz cirkálója, amelyek a világ legjobban felszerelt csatahajói. A cirkálók nevei: King George V., Prince of Wales, Duce of York, Jellicoe és Beatty. A cirkálók jelenleg próba-

Milyen sikereket értek el a szövetségesek Norvégiában?

Párizs, április 24. (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint francia jólérsült körök véleménye szerint a norvégiai hadműveletek kedvezően alakulnak a szövetségesek nézőpontjából. Ugyanezek a körök aggodalommal nézik a svédországi helyzet fejlődését. Katonai körök szerint a németek vagy támadást kísérelnek meg Svédország ellen, vagy csapatokat szállítanak partra. Németországi jelentések szerint minden előkészület megtörtént erre. Habár francia katonai körök is megőrzik a titoktartást a norvégiai hadműveletekkel kapcsolatban, rámutatnak arra, hogy a szövetségesek eddig a következő sikereket érték el:

1. A német repülőterek sikeres bombázása.
2. Ennek következtében a németek csökkentett légi tevékenysége.
3. Az expedíciós csapatok rendszeres partraszállása.
4. A partraszálló csapatok tervszerű előnyomulása.
5. Mindenekfelett az angoloknak sikerült megerősíteniük az oslói, hamari és elverumi arcvonalon harcoló norvég csapatokat.

Bizonyos, hogy angol csapatok érkeztek Dél-Norvégiában és újabb csapatok szálltak partra északon. Katonai körök szerint a szövetségesek rövidesen megvilágítják a narviki helyzetet.

Sorozatos német repülőgéptámadások a Norvégiában partraszálló szövetséges csapatok ellen.

Berlin, április 24. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Április 23-án a német légi-haderő támadása ismét elsősorban a Közép-Norvégiában partraszálló angol csapatok ellen irányult. A menetelő, vagy partraszálló angol különítményeket sikeres bombatámadások akadályozták meg tevékenységükben. A már jelentett két megrongált torpedónaszádon kívül két angol csapatszallítóhajót nagykaliberű bombatalálat ért, mielőtt még sikerült volna elérniük a norvég partot. Valószínű, hogy ez a két hajó nem tudta partra tenni rakományát rendeltetési helyén. Andalsness és Dombals között a közeldést helyreállították. Német repülőgépek több helyen bombát dobtak le. Az ezen a környéken angolok által elfoglalt falvak bombatámadás következtében elpusztultak. A dovrei és lesusi vasútállomások súlyosan megrongálódtak. Dombas vasútállomása, amelyet két nappal ezelőtt bombáztak.

Német felderítő repülőgépek ismételt megállapították, hogy angol csapatkülönítmények az erdőben rejtőztek el, gondosan elkerülve a falvakat és az országutakat, bombatámadástól való félelmükben.

Berlin, április 24. (Rador.) Német légi-erők újabb sikeres támadást végeztek Norvégiában. Támogatták a német csapatok előnyomulását az Elverum, Njoesen, Lillehammer vonalon.

Újabb német erők érkeztek a bergeni szakaszra

Berlin, április 24. (Rador.) A DNB iroda jelentése szerint a hétfői Andalenen kikötőváros elleni repülőgéptámadás nagy meglepetés volt a partraszállt és partraszállóban lévő angolok számára. A bombázást reggel kezdték és egész napon keresztül folytatták s a repülőgépek gépfegyvereket is használtak. A határrendkívül súlyos volt. Az ország északi részében egy helység elfoglalásánál kétórás harcban visszaverték az ellenséget. A bergeni szakaszra újabb német erők érkeztek. Az Oslótól északra előnyomuló német csapatok

utakat végeznek. Mindegyikük harminc csomó óránkénti sebességet képes elérni s 35.000 tonnások.

Az angol repülőraj támadásai

London, április 24. (Rador.) A légügyi minisztérium közleménye szerint angol repülőgépek hétfőn este újból megtámadták a norvégiai és dániai ellenséges repülő támaszpontokat. Bombázták az Osló közelében lévő Kjelleri és Fornebu repülőtereket. Az utóbbi helyen megállapították, hogy a gyújtóbombák tüzvész okoztak. Ismét megtámadták az alborgi repülőteret. Hamis az a német állítás, hogy a támadás alkalmával négy angol gépet lelőttek. Mindössze egy angol repülőgépet nem tért vissza támaszpontjára.

Harc kezdődött a Kattegat-szorosban

Stockholm, április 24. (Rador.) Stromtadti jelentés szerint a kattegati szorosban német hadi- és szállítóhajók angol hadihajókkal találkoztak. A tengerszorosban harc kezdődött.

az ellenségtől utjukba állított akadályok ellenére is előrehaladást tesznek. Az elmúlt éjszaka angol bombavető repülőgépek újabb támadást kíséreltek meg Alorbadán város ellen. Ez alkalommal négy angol gépet lelőttek.

Német repülőgépek felderítő utja az Északi-tenger felett

Berlin, április 24. (Rador.) A DNB iroda jelentése szerint német felderítő repülőgépek hétfőn újabb hosszútávú utakat végeztek az Északi-tenger felett, ellenőrizték az angol tengerészet Orkad és Shetland szigeti támaszpontjait, más repülőgépek pedig az angol tengeri egységek mozdulatait figyelték meg az Északi-tengeren és a norvég partok mentén.

A Saar-vidéket elzárták a polgári lakosság elől

London, április 24. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelenti: A német rádióállomások hétfőn este bejelentették, hogy a Saar-vidéket, valamint Baden tartomány nyugati részét elzárták a polgári lakosság elől. A jövőben kizárólag a katonai hatóságok által kiállított rendkívüli engedéllyel léphetnek az említett területekre. Ezt az engedélyt azonban csak igazolt, sürgős esetekben adják meg.

Svédországon keresztül repülőgépeken szállítanak csapatokat a németek Norvégiába

Stockholm, április 24. (Rador.) Igen nagy számu német repülőgépet figyeltek meg Svédország felett. Ugy látszik, hogy így szállítanak csapatokat a németek a norvég frontra.

Nagy légitévékenységet fejtettek ki Norvégiában az angol repülő

London, április 24. (Rador.) Keddén az angol repülőek nagy légi tevékenységet fejtettek ki. Elsősorban a norvég partokon cirkáló két német orhajót, bombázták Albor, Kristianstand, Stavanger és Trondhjem városokat. A szövetségesek eredményesen gátolják meg a németek előrehaladását

Párizs, április 24. (Rador.) A szövetséges csapatok Oslótól északra Lillehammer és Hamar között eredményesen gátolják meg a német csapatok előrehaladását. Bergentől északra a hegyekben és Stavanger között megütköztek a német csapatokkal. Narvikban a helyzet változatlan. Az angol csapatok több izolált német csapatot fogtak el, amelyek a szövetséges csapatok és a kikötő között elszigetelődtek. Sikertől a német szállítást lehetetlenné tenni.

A német távirati iroda szerint „Norvégiában igen megszorodtak a szövetséges haderők”

Berlin, április 24. (Rador.) A legfőbb német parancsnokság jelenti: Norvégiában igen megszorodtak a szövetséges szárazföldi és tengeri haderők anélkül, hogy támadásba mentek volna át.

A német csapatoknak Trondhjemtől északra sikerült elfoglalniuk a Steinkjer-szorosot, amely rendkívül fontos stratégiai pont. Nyolcvan hadifegyvert ejtettek. Bergentől keletre lefegyverezték a norvég ellenálló csapatokat.

Április 23-án német gépek felderítő repülést végeztek az Északi tenger, az Orkadi-szigetek felett és Norvégia nyugati partja mentén. Harci gépek angol partraszállások

ellen intéztek sikeres támadásokat, bombázva az utakat és az ország belsejébe vezető vasutakat. A nansosi öbölben egy torpedóromboló sérült meg, egy csapatszallító hajó kigyulladt. Sorozatosan bombázták és tönkretettek vasútállomásokat, áruakraktárakat. Egy csapatszallító vonat kigyulladt.

Nyugaton semmi jelenteni való. Angol repülőgépek éjszakai felderítő repülést végeztek a Shylt sziget felett. Egy angol gépet lelőttek. Verdun közelében Hurikan és Messerschmidt-gépek légi harc során két angol gépet leterítették.

Francia repülőgépek Németország belsejében végeztek felderítő utat

Párizs, április 24. (Rador.) Április 22-ikén és 23-ikán a francia repülőgépek a német birodalom belsejében végeztek felderítő utat. Ugyanakkor a német gépek egészen Párizs közeléig repültek. Légi téren összeütközésre került a sor francia és német vadászgépek között, amelynek során több német gépet leterítették.

Rangonban nagy összetűzés volt hinduk és muzulmánok között

London, április 24. (Rador.) A Stefani jelentés: Rangonban nagy összetűzésre került

Select Mozdó

VASÁRNAPI KEZDETTEL:

Linda Darnell és Tyrone Power

a filmvilág két legszebb és legkedveltebb sztárja együtt szerepel

Az ezüst róka

nagyszerű vigjátékban. Főszerepekben:

Binnie Barnes, William Warren

MŰVESZI ESZKÖZKEL SZÓRAKOZTATÓ POMPÁS FILM!

Nem lesz az idén husvétkor vasúti kedvezmény

Uj rend a Rapid tikettek váltásánál

Bucuresti, április 24. (Rador.) A CFR igazgatósága elhatározta, hogy a husvétünnep alkalmából nem lépet életbe vasúti kedvezményt. Ezt a határozatot a CFR igazgató tanácsának ülésén hozták meg.

A CFR új eljárást állapított meg a Rapid vonatokra szóló tikettek kibocsátására. Azokon az állomásokon, ahol különleges láttaoztatási pénztárak vannak, a jegyekkel, utazási engedélyekkel, vagy másfajta utazási igazolványokkal rendel-

kező utasok tikett nélkül szállnak fel a vonatokba, mivel hogy a különleges pénztáraknál láttaoztatják jegyeiket anélkül, hogy megvennék a tikettet is és így hely nélkül maradnak. Az utólagos panaszok megelőzése érdekében a jövőben a pénztárak nem láttaozthatják a jegyeket csak akkor, ha a jegytulajdonosok előzetesen felmutatják a Rapid vonatokra szóló helytiketteket.

Az ivóvíz útján terjed a gyermekparalízis

Táviratilag közölte felfedezését a svéd tudós Levaditi Párizsban dolgozó román egyetemi professzorral

Párizs, április 24. (Rador.) A gyermekparalízis az ivóvíz útján terjed — ezt a már régebről gyanított, de csak most megállapított tény, dr. Kling, a stockholmi szérumkezelési intézet igazgatója terjesztette hosszas tudományos kutatásai alapján a francia orvosi akadémia elé, dr. Levaditi, ismert Párizsban működő román

tudós útján. Dr. Kling táviratilag közölte felfedezését, sulyt helyezve arra, hogy minden más tudományos centrum előtt a franciák tudomására jusson. Dr. Kling állatokba oította Stockholm város csatornáinak vizét. A svéd fővárosban utóbbi gyermekhűdéses megbetegedés fordul elő.

Meghiusították az amerikai nemzetvédelem legfőbb titkának ellopását

Washington, április 24. (Rador.) A Quantico-i, Virginia állambeli tengeri bázis őrszeme meghiusított egy kísérletet, amely az amerikai nemzetvédelem legfőbb titkában őrzött titkáknak, a bombavető-repülőgépek célzószervezete gyártási eljárásának ellopására irányult. Az őrs ismeretlen egyént pillantott meg, aki egy különleges készülék segítségével rést akar vágni a repülőgép hangárok ajtaján. Nyomban tüzelt, de az ismeretlennek sebesülése ellenére sikerült elmenekülnie. Hivatalosan nem hajlandók nyilatkozni az esetről.

Washington, április 24. (Rador.) Pittmann szenátor, a szenátus külügyi bizottságának

elnöke kijelentette, hogy az Egyesült Államok egyedül flottájukra támaszkodva nem tudják védeni létüket. Olyan flottát építenünk — mondotta Pittmann —, amely egyedül képes legyen megvédeni a nyugati földtekét. Ebből a nyilatkozatból azt a következtetést vonják le, hogy Pittmann szenátor javasolni fogja az amerikai hadiflotta növelését. Mint ismeretes, az eddig jóváhagyott tervek 240.000 tonna súlyú hadihajók építésére irányozza elő.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

Taxa post. plátta in No. 30523

10. Telefon Havonta 1. évre 600, félre: H. Hirdetések „UJ KELET” bányai zsl. ja. Cikkforrás meg

A naci és a s

Az egyik Raymond Re vágiai esemé foglalkozik ható értesül

— Hitler k magvitatásá amelyen a I párt vezetői nem tanusít

irant, Ribbe teljes határo díció mellett hogy hogy I musítani. Ez bizonytalans

szet vezetői indítása ható A partraszá

Norvégiát szervezése, hogy Norvé

puskálövés n gati partmen egész Norvé

volna, ha ne tározott ellen kiállása.

Németorszá a publicista usupán a své

nak biztosítá kikötők elyar kat nyujtanat geratlattjár

Anglia ellen. kékel elzött ezekre a szá

hetó vissza. Brenneri talá életbevágó fo

Norvégia me erőinek javar ról — az Es erre célzott szédében, mi helyt fog áll

anélkül, hogy egységének e Az esemén

a semlegeség szállása és Svédországba